

Täysistunto

Torstai 15.2.2018 klo 16.03—17.54

Täysistunto alkoi klo 16.03. Täysistunto päättyi klo 17.54.

Puhetta johti puhemies Paula Risikko (16.03—17.54).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. Vaalien toimittaminen

Valtioneuvoston jäseneksi nimitetyn Anne-Mari Virolaisen tilalle on valittava jäsen suureen valiokuntaan. Suuren valiokunnan täydennysvaali toimitetaan perjantaina 16.2.2018 kello 13 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 16.2.2018 klo 10.

3. Suullinen kyselytunti

Vastaamassa olivat seuraavat ministerit
pääministeri Juha Sipilä
valtiovarainministeri Petteri Orpo
kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen
asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen
työministeri Jari Lindström
liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner
sisäministeri Kai Mykkänen
sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila
elinkeinoministeri Mika Lintilä
maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä
eurooppa-, kulttuuri- ja urheiluministeri Sampo Terho
oikeusministeri Antti Häkkänen
perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko

Puhemies Paula Risikko: Päiväjärjestyksen 3. asiana on suullinen kyselytunti.

Pöytäkirja PTK 7/2018 vp

Pyydän paikalla olevia ministereitä siirtymään ministeriaitioon. Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen paikalla oleville ministerille, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta ja nousemalla seisomaan.

Ministereille esitettiin seuraavat kysymykset:

3.1. Suullinen kysymys perhevapaaudistuksesta (Antti Lindtman sd)

Suullinen kysymys SKT 4/2018 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Paula Risikko: Ensimmäisen kysymyksen esittää sosiaalidemokraattisen eduskuntaryhmän edustaja, edustaja Lindtman. — Olkaa hyvä.

Keskustelu

16.04 Antti Lindtman sd: Arvoisa puhemies! Pienen, vastasyntyneen lapsen ensimmäinen ote on samaan aikaan luja ja hento. Siihen otteeseen kiteytyy paljon luottamusta ja vastuuta. Luottamusta siihen, että molemmat vanhemmat ovat läsnä lapsen elämässä. Vastuuta siitä, että huominen on aina valoisampi. Luottamus ja vastuu velvoittavat myös meitä päättäjiä.

Tämän hallituksen päätökset eivät perheiden kannalta ole olleet kovin hääppöisiä. Paljon on leikattu perheiden arjesta, mutta toivon kipinä heräsi viime vuonna, kun hallitus ilmoitti, että se toteuttaa perhevapaaudistuksen. Viime perjantaina hallituksen perheministeri kuitenkin yllättäen ilmoitti, että hän keskeyttää tämän uudistuksen. Vielä suurempi hämmästyksesi oli se syy, jonka takia tämä keskeytettiin. Ministeri ilmoitti, että valmistellut mallit olisivat olleet huonoja suomalaisille perheille.

Perheministeri Saarikko, kun te olette vastuussa tämän uudistuksen valmistelusta, niin varmasti suomalaisia perheitä kiinnostaisi tietää, miksi te valmistelitte huonoja malleja.

16.06 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pienen lapsen isänä tiedätte, edustaja Lindtman, mistä puhutte. Ja uskon, että täällä monet, jotka ovat saaneet etuoikeutetun tehtävän toimia jonkun vanhempana, tietävät, että se on ehkä vastuistamme ja haasteistamme elämässä suurin ja se kaikkein tärkein. Jokaisen aikuisen arki on jonkun lapsuus, ja ajattelen aivan samoin kuin te kysymyksessänne, että jokaisella lapsella pitäisi olla oikeus yhteiseen aikaan molempien vanhempien kanssa lapsen ollessa pieni. Siksi yhteisen ja yhteiskunnassa laajasti hyväksytyn tavoitteen isien hoivavastuun kasvattamisesta pitääkin olla suomalaisen perhepolitiikan keskiössä tästä eteenpäin yhä vahvemmin.

Se, miksi perhevapaaudistus ei nyt tällä hallituksella edennyt suuren reformin suuntaan, johtui siitä, että uudistuksen vaiheissa havaitsimme monimutkaisuuden ja ennen kaikkea laajapohjaiset kustannukset, joita uudistus olisi aiheuttanut, ja toisaalta työllisyysvaikutukset oli ylimitoitettu odotuksissa hallituksen ulkopuolella. Niillä reunaehdoilla emme saaneet aikaiseksi mallia, joka olisi väistämättä ollut perheiden kannalta parempi. Tämä on valitettavaa, mutta toivon, että se kaikki valmistelutyö, mitä tämä hallitus teki,

Pöytäkirja PTK 7/2018 vp

poikii sitten hyviä uudistuksia seuraavalla hallituksella, kun hallituksen ja myöskin ehkä työmarkkinajärjestöjen rahakukkaro asiassa on laajemmin auki.

Puhemies Paula Risikko: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan.

16.07 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitushan ilmoitti jo luopuvansa yhdestä reunaehdosta, kun valtiovarainministeri ilmoitti, että tähän ollaan valmiita satsaamaan.

Arvoisa puhemies! Lapsille hyvä Suomi edellyttää perhemyönteistä politiikkaa, ja Suomessa on Pohjoismaiden jäykin perhevapaajärjestelmä. [Susanna Huovinen: Näin se on!] Monet isät odottavat, että heillä olisi parempi mahdollisuus olla läsnä lastensa elämässä. Tasa-arvoisempi vanhemmuus ja työelämä ovat mahdollisia, jos tahtoa löytyy.

Kotihoidon tukea käytti viime vuonna 100 000 naista ja vain 7 000 miestä. Tämä luku pysäyttää. SDP on esittänyt oman ratkaisun joustavammiksi ja yksilöllisemmiksi perhevaipaiksi, jotka lisäisivät tasa-arvoa niin vanhemmuudessa kuin työssä. Kyse on viime kädessä arvovalinnoista. Tämä hallitus löysi yhteisen näkemyksen, kun lasten varhaiskasvatusoikeutta rajattiin, kun lapsilisä leikattiin ja kun perheiden verotukseen suunnattiin erityinen kiristys tälle vuodelle. [Puhemies: Aika!] Mutta yhteistä näkemystä ei löytynyt perhevapaauudistuksesta. Arvoisa pääministeri, minkä viestin hallitus lähettää näillä päätöksillä suomalaisille perheille?

Puhemies Paula Risikko: Ministeri Saarikko, olkaa hyvä. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Pääministeri!]

16.09 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus löysi hyvän yhteisen arvopohjan myös siinä kohdin, kun varhaiskasvatusermaksuja laskettiin tuntuvasti tämän vuoden alusta. 70 miljoonaa euroa vähemmän niitä kerätään suomalaisilta perheiltä painottuen pienituloisiin perheisiin. Useita tuhansia perheitä päätyi maksuttoman varhaiskasvatuksen piiriin, ja tämä on oikeasuuntainen teko elämän ruuhkavuosia elävien, asuntolainoja maksavien perheiden arjen näkökulmasta. Löysimme yhteisen nimittäjän myös silloin, kun päätimme pitkästä ajasta ensimmäistä kertaa Suomen historiassa lisätä rahaa äitiysavustuksen eli tutummin äitiyspakkauksen sisälön parantamiseen ja yksinhuoltajakorotukseen lapsilisään.

En pitäisi perusteltuna opposition kritiikkiä siitä, että tämä hallitus ei olisi satsannut lapsiin ja perheisiin. Uskon, että olemme yksimielisiä siitä, että aivan yhtä oleellista kuin etuisuudet ja tulonsiirrot, [Susanna Huovinen: Perhevapaista on kysel!] kuten perhevapaat tai lapsilisät, ovat perheiden saamat palvelut, kuten varhaiskasvatuspalvelut, erinomainen peruskoulu ja uusimpana ja kaikkein tärkeimpänä uudistuksena [Puhemies: Aika!] lapsiperhepalveluiden muutosohjelma, jossa painopiste on ennaltaehkäisyssä.

Puhemies Paula Risikko: Muistuttaisin ajankäytöstä mutta myöskin siitä, että sektoriministeri ja vastuuministeri lähtökohtaisesti aina vastaa ja hänelle esitetään kysymys. [Eero Heinäluoma: Kai nyt pääministeriltä saa kysyä!]

Pöytäkirja PTK 7/2018 vp

16.10 **Arja Juvonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Se, että perhevapaauudistus kariutui, on mielestäni ja perussuomalaisten mielestä hyvä asia. On erittäin tärkeää, että tämä perhevapaauudistus ja ylipäänsä keskustelu kotihoidon tuesta käydään perusteellisesti ja pohjia myöten. Perussuomalaisten mielestä on kohtuutonta, että oltaisiin tekemässä jonkunlaista pakkojakamista tai sitä, että väkisin isien on jätävä kotiin. Tämä ei ole oikea ratkaisu. Tällaisesta on keskusteltu, pakkojakamisesta, pakkojyvittämisestä. [Eduskunnasta: Ei ole!] Perhevapaakysely tehtiin vuonna 2013, jossa silloin yli puolet isistä oli sitä mieltä, että nykyinen järjestelmä olisi hyvä. Kysynkin teiltä, hyvä hallitus: Mitä aiotte tehdä, että perheiden päättävä valta säilyy myös jatkossa ja sitä kunnioitetaan, miten perheet haluavat lapset hoitaa? Kun täällä puhutaan, että isät kotiin, tämä on rahakysymys. Oletteko te, hallitus, valmiita tekemään kotiin jäämisestä [Puhemies: Aika!] tuloihin pohjautuvaa?

16.11 **Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko** (vastauspuheenvuoro): Kyllä, arvoisa puhemies, tälle hallitukselle lasten ja perheiden asia on tärkeä mutta yhtäläisesti se, että molemmat vanhemmat, lapsen isät ja äidit, suomalaiset työntekijät voivat viettää yhteistä aikaa lapsensa kanssa tämän ollessa pieni ja että työelämä voisi joustaa myös käytännön tekoina. Ei riitä, että teemme paperilla uudistuksen, joka toimisi kattavasti ja oikein yhteiskuntapolitiittisina arvolähtökohtaisina missioina, vaan me tarvitsemme sellaisen uudistuksen, jota perheet aidosti hyödyntäisivät niin, että tasa-arvouudistuksen toteutuisi. [Ben Zyskiewicz: Miksi te ette tehneet sellaista?]

Arvoisa puhemies! Tämä isien osallisuus, johon tässäkin kysymyksessä viitattiin, on tärkeä asia. Kun katsomme nykyisiä käyttäjätilastoja, voimme lausua kiitoksen edelliselle hallitukselle siitä, että silloin kannustavasti Jyrki Kataisen hallituksessa lisättiin isien hoivavastuupäiviä. Se muutos vaikutti siihen, että sen jälkeen isät alkoivat käyttää vapaita nykyistä enemmän, mutta silti meillä on joka viides isä, [Puhemies: Aika!] joka ei käytä vapaita laisinkaan.

16.12 **Touko Aalto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Naisten asema työelämässä ei vahvistu eikä isien tasavertainen vanhemmuus toteudu ilman perhevapauiden uudistamista. On aivan selvä asia, että perheellä pitää olla mahdollisuus valita, miten lapsia hoidetaan. Mutta on aivan yhtä selvää, että meidän täytyy lainsäätäjinä varmistaa tasa-arvon toteutuminen tässä maassa. Olen todella pettynyt, että hallitus päätti olla uudistamatta perhevapaat. Se on tappio tasa-arvolle, se on tappio työllisyydelle. Perhevapaauudistus kaatui käytännössä ennen kuin uudistustyöhön ryhdyttiin, koska uudistuksen reunaehdot sovittiin mahdottomiksi. Käytännössä kotihoidon tukeen ei saa koskea ja uudistus ei saa maksaa yhtään mitään. Kysynkin asianomaiselta ministeriltä: kun perhevapaauudistus pistettiin nyt jäihin, niin miten te konkreettisesti aiotte edistää sukupuolten välistä tasa-arvoa niin työmarkkinoilla kuin perheissäkin?

16.13 **Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perhevapaat ovat tasa-arvokysymys mutta myös lapsipolitiikkakysymys Suomessa. Meillä on eurooppalaisessa vertailussa verrattain hyvä vanhempainvapaaajärjestelmä, jos katsotaan sen pituutta, mutta poikkeamme, kuten täällä kysymyksissä on esitetty, esimerkiksi korvaustasossa ja mallin jäykkyydessä muista pohjoismaisista verrokkeista. Suomessa kehitys on ollut hitaampaa, ja olen siksi ollut erityisen iloinen siitä, että

Pöytäkirja PTK 7/2018 vp

esimerkiksi eilen täällä eduskuntakeskustelussa kävi hyvin selväksi, että seuraava hallitus aikoo varmasti tehdä Suomessa perhevapaaudistuksen. [Naurua] Mutta olen myös siitä iloinen, että tämä työ, joka nyt tehtiin, tulee tuomaan sille realistisen pohjan. Niistä puolueiden ja työmarkkinajärjestöjen esittämistä malleista siitä, miten perhevapaaaukaudet pitäisi isän ja äidin välillä jakaa, vain harva otti huomioon esimerkiksi kustannuksina sen, että jos kotihoidon tuen tasoon tehdään muutoksia, se tulee tarkoittamaan kasvavaa painetta varhaiskasvatukseen ja lisäpaikkoihin. [Puhemies: Aika!] Investointina se ei ole pieni, mutta oikea ja tärkeä.

16.14 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi tarvitsee vasemmistoliiton mielestä perhevapaaudistuksen, mutta vain sellaisen, joka lisää isien mahdollisuuksia jäädä hoitovapaalle ja samalla myöskin perheiden mahdollisuuksia joustavasti päättää, miten ja kuka vapaita käyttää — juuri siihen tapaan, miten viime vaalikaudella tasa-arvoministeri Arhinmäen johdolla lisättiin isien mahdollisuuksia pitää vapaita kuitenkin heikentämättä kenenkään asemaa.

Sen sijaan emme jää kaipaamaan tätä kokoomuksen ajamaa, nyt kaatunutta perhevapaa-mallia, jossa isien pidempi osuus käytännössä olisi toteutettu leikkaamalla äitien mahdollisuuksia pitää ansiosidonnaista perhevapaa. [Mauri Pekkarinen: Juuri näin!] Hallituksen näkemyksen mukaan tasa-arvo on siis nollasummapeliä, meidän mielestämme tasa-arvo on asia, joka saa, ja sen myöskin pitää, maksaa. Ministeri Saarikko, eikö juuri tämä heikennys ollut se syy, minkä takia tämä uudistus nyt kaatui? [Ben Zyskowitz: Löytyihän se syntipukki!]

16.15 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Andersson, te viittaatte kysymyksessänne siihen, että kenen syy on, että tämä uudistus kaatui. Tämän uudistuksen käyntiin laittamisesta, vakavasta yrityksestä ja myös lopputulemaratkaisusta, että uudistusta on valmisteltava paremmin ja tehtävä tämä harkitummin, huolellisemmin ja varmasti vielä rahoituksen suhteen toisella tavalla, kantaa vastuun yhdessä koko hallitus.

Mitä tulee näihin tekoihin tasa-arvon tai perheiden hyväksi, joita täällä on tiedusteltu aivan oikeutetusti tämän valitettavan ja paljon pettymystä aiheuttaneen päätöksen jälkeen, niin lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma — vaikka se ei kuulosta niin kuumalta puheenaiheelta tai herätä niin paljon tunteita kuin arvokeskustelu siitä, missä lapsen paikka on, päiväkodissa vai kotona, mikä aina tämän keskustelun taustalta kumpuaa — se on, hyvät edustajat ja kollegat, oikeasti tärkeä asia: saammeko me suomalaiset perheiden palvelut muuttumaan sellaisiksi, että lastensuojelun kustannukset vihdoinkin saadaan taitettua, perheitä autettua ajoissa ja vanhemmuutta [Puhemies: Aika!] tuettua elämän ruuhkavuosien... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä]

16.17 Eva Biaudet r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mitä hallitus oikeasti on tehnyt edistääkseen tasa-arvoa? Sitä on kyllä hyvin vaikea löytää. Kun edistetään tasa-arvoa, niin yleensä myöskin lapsen asema vahvistuu.

Mielestäni pääministeri Sipilän tviitti siitä, että kysymyksessä on jotenkin työllisyys, työpaikkojen lisääminen, osoittaa, että hän ei ehkä oikein ollut oivaltanut, mistä on kysymys. Kysymys on naisten työmarkkina-asemasta, jossa jokainen nainen ihan riippumatta siitä, haluaako hän lapsia vai haluaako hän olla ilman lapsia, kärsii syrjinnästä sen takia,

Pöytäkirja PTK 7/2018 vp

että hän on mahdollinen vanhempainvapaaihminen, [Eduskunnasta: Juuri näin! — Välihuutoja] ja sen takia on aivan keskeistä, että hallitus haluaisi tehdä rakenteellisen uudistuksen, ja näen, että jolleivät pääministeri ja valtiovarainministeri ota vastuuta myös tasa-arvosta, niin tästä ei tule mitään.

Kun perheet haluavat, miksi me emme voi investoida tähän rakenteelliseen uudistukseen, joka muuttaisi historiallisesti meidän työmarkkina-asemaamme, naisten tasa-arvoa, perheiden hyvinvointia, lasten hyvinvointia investoimalla niin, [Puhemies: Aika!] että oikeasti perheet saisivat olla puolitoista vuotta, kuten ne ovat tänään, ansiosidonnaisella?

16.18 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näissä perhevapaissahan on kysymys muustakin kuin kotihoidon tuesta, mikä aina keskustelussa ensimmäisenä nousee esiin. Suurimmalle osalle perheistä paljon oleellisempi osa suomalaisia perhe-etuuksia on se ansiosidonnainen, palkkaan sidottu, paremman tuen ensimmäinen vauvavuosi, jonka rahoituksesta pitkälti vastaavat työnantajat ja työntekijät sivukuluillaan työtulovakuutuksen kautta. Siksi tämä ratkaisu on laajempi, yhteiskunnan yhteinen päätös, ei vain ikään kuin sellainen, jossa liikuteltaisiin palasia kotihoidon tuesta. Perhevapaat on kokonaisuus.

Mutta, edustaja Biaudet, te esitte tärkeän kysymyksen tasa-arvosta, jonka eteen olette paljon tehnyt töitä Suomessa. Olen iloinen, että saan kertoa vastauksena naisten työmarkkina-aseman parantamisesta, myös vastauksena sen yhteen rakenteelliseen ongelmaan, naisvaltaisten alojen kustannusongelmaan, että hallitus asetti 2 500 euron kertakorvauksen työnantajille vaalikauden alkupuolella.

16.19 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vähentyneet syntyvyysluvut kertovat siitä, että me todellakin tarvitsemme nykyistä parempaa perhepolitiikkaa, mutta emme tarvitse sellaista uudistusta, jolla perheiden omaa valinnanvapautta kavennetaan tai lapsen oikeutta oman äidin tai isän syliin supistetaan ja sellaista, joka tosiasiaa toisi vain lisää päivähoitokustannuksia. Tosiasia on se, että isille ja äideille suunnatut kiintiöt ja vahvistetut kiintiöt vain lisäisivät jäykkyyttä perhevapaajärjestelmään. Ja on muistettava, että kotihoidon tuki on tällä hetkellä erittäin joustava järjestelmä, [Timo Harakka: Moniko isä sitä käyttää?] joka mahdollistaa molempien vanhempien hoivavastuun ja myös työssäkäynnin, koska siinä ei sitä säädellä ja isillä on aivan sama mahdollisuus tätä käyttää. Kysynkin nyt teiltä, ministeri: oliko pöydällä lainkaan sellaista vaihtoehtoa, että joustavuutta olisi päinvastoin lisätty supistamalla näitä [Puhemies: Aika!] aikarajoitteita ja kiintiöitä?

16.20 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten kuvasin, hallitus valmisti tätä uudistusta ratkaisuhakuisesti hyvässä yhteistyössä ja tosissaan. Pöydällä oli monia malleja, mutta osoittautui ikään kuin liittyen siihen suureen odotusarvoon uudistukselle, jonka me itsekkin olimme reunaehtojen osalta varmasti virheellisesti liian tiukaksi asettaneet, että niiden puitteissa toimiessa oli vaikea löytää sellaista kokonaisuutta, josta olisi päästy yksimielisyyteen niin, että esimerkiksi se suuri odotusarvo työllisyydestä olisi täytynyt, toisaalta oikeus valinnanvapauteen. Ja siten on paljon sellaisia asioita, joita ei lailla ratkaista, esimerkiksi se, että viime hallituksen tekemä hyvä uudistus joustavasta hoitorahasta, yhteiskunnan euromääräisestä tuesta palata töihin vaikkapa neljänä päivänä viikossa viiden sijaan, on poikkeuksellisen alikäytetty

Pöytäkirja PTK 7/2018 vp

etus, ja se kertoo ehkä enemmän suomalaisten työmarkkinoiden jäykkyydestä kuin siitä, että lainsäädännössä kaikki olisi pielessä. Meillä on iso ero Ruotsiin juuri siinä, miten me voimme hyödyntää pikkulapsivaiheessa [Puhemies: Aika!] osittaista työhön paluuta.

16.21 Susanna Huovinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On tietenkin erittäin mukavaa, että edellistä hallitusta näin vuolaasti täällä nykyisen hallituksen toimesta kiitetään, mutta tosiasia on, että perhevapaaudistuksen kaatuminen on erittäin suuri pettymys suomalaisille perheille ja suomalaisille lapsille. Odotukset olivat hyvin korkealla, niin kuin ministeri täällä totesi, koska te itse linjasitte, että hoivavastuuta pitää jakaa tasaisemmin vanhempien kesken, mutta nyt te sysäätte tämän vastuun kuitenkin tulevalle hallitukselle yhtä kaikki.

Me sosiaalidemokraatit olemme valmiita tekemään perhevapaaudistuksen, meillä on olemassa toteuttamiskelpoinen ja järkevä malli. Ja kuten viime kausi osoitti, aivan niin kuin ministeri täällä todisti, isyysvapaata pidennettiin, joustavaa hoitorahaa kehitettiin vastaamaan paremmin perheiden tarpeita. Ministeri Saarikko, miksi te ette tehneet tässä uudistushengessä jotakin perhevapaille? Miksi te ette jatkaneet näitä uudistuksia, joita me viime kaudella [Puhemies: Aika!] hyvin jo veimme eteenpäin?

16.22 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On aivan totta, täällä on paljon noussut esiin erityisesti tämä hoivavastuun tasanempi jakautuminen ja sitä kautta tasa-arvo. Ajattelen niin ja uskon, että hallitus kokonaisuutena yhtyy tähän arvioon, että se on monimutkaisempi ja laajempi kokonaisuus kuin vain perhevapaaudistus. [Jukka Gustafsson: Oliko tämä monimutkainen malli, mitä puhuttiin?] Siihen liittyvät työelämän muutokset. Ja se, että isien osuutta, jota on kasvatettu viime vaalikaudella ansiokkaasti, kuten mielelläni siitä annan tunnustuksen, on johtanut siihen, että isät ovat käyttäneet vapaitaan enemmän. Tutkimusten mukaan isät käyttävät sellaisia vapaita, jotka on sidottu palkkaan, eli ansiosidonnaisia vapaita ja sellaisia, eli enemmänkin niitä, jotka ovat erityisesti heille tässä mallissa osoitettuja, mutta siitä huolimatta meillä on edelleen vain 40 prosenttia, muistikuvieni mukaan, sellaisia perheitä, joissa isät käyttävät niitä vapaita, jolloin hän olisi kahdestaan vauvan kanssa kotona eikä äiti siinä läsnä yhtäaikaista vapaita käyttämässä. [Puhemies: Aika!] Muutokseen on vielä pitkä matka.

Puhemies Paula Risikko: Pyydän kiinnittämään huomiota näihin aikoihin, 1 minuutti, kiitos.

16.23 Sofia Vikman kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Andersson otti esiin kokoomuksen perhevapaamallin. Hänelle täytyy todeta hallituksen nyt pöydällä olleista malleista, että ne olivat keskeneräisiä malleja ja ne oli muotoiltu hallituksen yhdessä asettamien reunaehtojen puitteissa. Kokoomus olisi ollut valmis jatkamaan työtä mallin löytymiseksi ja uudistuksen tekemiseksi.

Mitä kokoomuksen malliin tulee, kokoomus on yli vuosi sitten esittänyt oman mallinsa. Se vastaa näihin tarpeisiin perheiden arjen sujuvoittamisesta, tasa-arvoisen vanhemmuuden tukemisesta ja naisten työmarkkina-aseman parantamisesta. Näiden vuoksi uudistus tarvitaan, ja kokoomus on siihen uudistukseen sitoutunut.

Pöytäkirja PTK 7/2018 vp

Kysyn hallitukselta: jos perhevapaaudistusta ei tule, niin mitä aiotte vielä tällä kaudella tehdä naisten työmarkkina-aseman parantamiseksi?

16.25 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä kaksi edellistä kysyjää ovat viitanneet puolueiden omiin malleihin, joita runsaasti, poikkeuksellisen runsaasti, puolueet laativat, minkä seurauksena myös hallitus osaltaan viime syksynä päätti yrittää, voitaisiinko tämä ratkaisu tehdä käytännössä kesken vaalikauden ja ikään kuin sellaisena uudistuksena, jossa euroja ei juurikaan liikuteltaisi, paitsi niihin kustannuksiin, joita koituisi varhaiskasvatukseen siirtymisestä, mutta perheiden etuuksia ei olisi sellaisenaan parannettu euromääräisesti.

Minusta olisi ihan hyvä, jos voisimme toimia siten, että nämä puolueiden mallit vaikkapa laskettaisiin virkamiesarviona, [Antti Lindtman: Ne on laskettu!] mitä ne olisivat tulleet kustantamaan ja miten ne olisivat tulleet aidosti vaikuttamaan työllisyyteen. Se varmasti palvelisi myös sen keskustelun realismia siitä, minkälaisia yhteiskunnallisia vaikutuksia ja toisaalta käytännön vaikutuksia perheille näillä uudistuksilla, itse kullakin, olisi voinut olla.

16.26 Aila Paloniemi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On vielä nyt sanottava, että tämä valmistelussa oleva uudistus olisi ollut vahingollinen jopa kahdelle kolmasosalle perheistä. Se olisi leikannut myös pienituloisten perheitten toimeentuloa, ja sitä oppositiokin on minun korvieni kuullen eilen vastustanut rankasti. Miten te voitte kannattaa tällaista uudistusta, joka olisi selvästi leikannut lapsiperheiden toimeentuloa? [Välihuutoja] Kotihoidon tukea olisi leikattu, sisarkorotukset poistettu, ja todellakin monilapsisten ja pienituloisten perheiden asema olisi heikentynyt. Kaiken lisäksi, kun ansiosidonnainen vanhempainvapaa-aika olisi lyhentynyt, se olisi voinut tarkoittaa perheille jopa tuhansien eurojen leikkausta. Miten tämä voisi olla erinomainen uudistus? Uudistuksen pitää parantaa nykyistä tilannetta, eikä se saa olla sellainen, että se leikkaa toiselta vanhemmalta rahaa ja sitten käytännössä koko perhe kärsii tästä. Pitää saada ehdottomasti parempi perhevapaaudistus. Minäkin toivon, että siihen lähdetään ja laskelmat tehdään huolellisesti eikä näin tiukkoja raameja aseteta, että lisärahaa ei tule [Puhemies: Aika! Kysymys!] nimenomaan näihin perheiden toimeentulokysymyksiin. [Peter Östman: KD:n malli!]

Puhemies Paula Risikko: Ministeri Saarikko, olkaa hyvä. — Kysymystähän siinä ei ollut, mutta vastatkaa jotain. [Naurua]

16.27 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastaan jotain siitä huolimatta. — Tässä kysyjän huomiossa todettiin, että olisivatko uudistusten viime vaiheet, jotka hallituksella olivat pöydässä, olleet leikkauksia lapsiperheille. Kuten ansiokkaasti myös monet median edustajat sitä laskelmaa ovat ruotineet, vastaus on: mahdollisesti. Se riippuisi siitä, kuinka paljon perheet olisivat muuttaneet käyttäytymistään. Olisivatko isät hyödyntäneet perhevapaita tuplasti nykyistä tilannetta enemmän, kun tunnistamme tilanteen, jossa vain joka viides käyttää tällä hetkellä kaikki vapaat? Se olisi vaikuttanut siihen, olisivatko kotiäidit työllistyneet tai siirtyneet työelämään aikaisemmin. Tähän keskustelun jälkimmäiseen osaan haluan todeta sen, että sen lisäksi, että on helppo keskustella, mistä leikataan ja kenelle siirretään etuisuuksia, meidän pitää miettiä näiden ihmisten arkea ja lapsiperheen elämää ja myös tunnistaa se tosiasia,

Pöytäkirja PTK 7/2018 vp

että pitkään kotihoidon tuella olleet perheenäidit — suurimmaksi osaksi he ovat naisia — [Puhemies: Aika!] ovat työmarkkina-asemaltaan heikossa tilanteessa ja koulutustasoltaan monesti alhaisesti koulutettuja.

Puhemies Paula Risikko: Ja vielä alkuperäisen kysymyksen esittäjä, edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

16.28 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän tämä keskustelu, joka tässä on erityisesti hallituspuolueiden välillä käyty, osoittaa, että tällä hallituspohjalla perhevapaita ei pystytä uudistamaan. [Vihreiden ryhmästä: Se on totta!] Tällä hallituspohjalla Suomessa ei pystytä uudistamaan perhevapaita perheiden ja lasten parhaaksi. Ja kaikkein ironisinta on se, että täällä hallituspuolueet syyttävät jo oppositiota mallista, jonka takia ministeri itse kaatoi tämän uudistuksen, koska se olisi ollut huono perheille. Me haemme parempaa mallia. Tiedoksi, ministeri Saarikko, SDP:n malli on kyllä laskeutettu eduskunnan tietopalvelussa.

Arvoisa puhemies! Tässä on monta kertaa vedottu näihin reunaehtoihin, joista yksi on ollut työllisyysvaikutukset. Nyt hallitus on kautensa aikana räätälöinyt omille etupiireilleen satojen miljoonien veroetuja, joilla ei ole ollut yhdenkään työpaikan työllisyysvaikutusta, [Välihuutoja] yhdenkään työpaikan työllisyysvaikutusta. [Puhemies: Aika! Kysymys!] Arvoisa perheministeri, minkä takia työllisyysvaikutukset muodostuvat esteeksi sille, kun pitäisi lisätä tasa-arvoa ja perheiden valinnanvapautta?

16.29 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eiköhän suomalaisten lapsiperheidenkin näkökulmasta kaikkein isoin uudistus ja parannus tämän vaalikauden tuloksena ole suomalaisen talouden ja työllisyyden tilan nousu, se, että kymmenettuhannet suomalaiset perheet ovat voineet kohentaa perheen elämäntilannetta työpaikalta saadulla palkalla ja sitä kautta toimeentulon ja ylipäättään ottaen elämän helpottumisen kokonaisuutena.

Arvoisa puhemies! Kyllähän viime kaudellakin muistaakseni kotihoidon tukea yritettiin muuttaa, mutta silloinkaan siihen ei kuitenkaan päädytty. Etuisuus on ollut voimassa — pelkästään kotihoidon tuen osuudet, tarkoitan nyt — yhtä kauan kuin edustaja Lindtman ja minä olemme eläneet tässä maassa, eikä mikään hallitus ole sitä halunnut poistaa johtuen varmaan siitä, että 87 prosenttia perheistä käyttää enemmän tai vähemmän tuota etuisuutta. Ja se kertoo siitä, että suomalaiset arvovalintana haluavat, sekä isät että äidit, jatkossa toivottavasti yhä enemmän myös isät, viettää pikkulapsiaikana [Puhemies: Aika!] yhteistä aikaa lapsensa kanssa pois työelämästä.

Puhemies Paula Risikko: Nyt oikeasti on jokaisen ymmärrettävä, että vain minuutti on aikaa. — Mutta pääministeri, lyhyesti.

16.31 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kiitän ministeri Saarikkoa ja tässä taustalla ollutta ministeriryhmää siitä, että nyt on tehty perusteelliset vaikutusarviot siitä, mitä tämä uudistus tarkoittaisi, mitkä ovat työllisyysvaikutukset, mikä on hinta, mitkä ovat tasa-arvovaikutukset, ja minä uskon, että tämä toimii pohjana sille uudistustyölle, mikä väistämättä meillä on edessämme. Täällä salissa ei ole varmaan yhtään puoluetta, joka ei haluaisi perhevapaaudistusta tehdä, mutta on kohtuul-

Pöytäkirja PTK 7/2018 vp

lista, että kun uudistuksen hinta julkiselle taloudelle on näin suuri — tämä on nyt realistinen laskelma — silloin se uudistus tehdään hallitusohjelmassa sopien.

Puhemies Paula Risikko: Ja vielä yksi kysymys, edustaja Rinne.

16.32 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitoksia tästä kysymyksestä pääministeri Sipilälle.

Täällä on käyty nyt laaja keskustelu asiasta tämän kyselytunnin pohjalta, ja kyllä tässä on käynyt selväksi, että tämä hallituspohja, siis keskustapuolue, kokoomus ja siniset, ei kykene perhevapaajärjestelmää uudistamaan. Se on täysin selvä asia. [Välihuutoja] Ja kysymys kuuluu, miten, pääministeri Sipilä, te pystytte itsellenne ja kansalle perustelemaan sen, että esimerkiksi apteekkarivähennykseen käytetään toistasataa miljoonaa euroa rahaa, ja siellä lakitekstissä kuuluu, että se ei johda työllisyys- eikä talousvaikutuksiin. Nyt tässä on talousvaikutukset, teillä on ollut rahaa käytettävissä — miksi tätä esitystä ei viedä nyt eteenpäin valmistellen siihen suuntaan kuin sosiaalidemokraattinen ryhmä on esittänyt?

16.32 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on nyt kyllä kaksi erimitallista asiaa. Se, että yrittäjävähennys tehtiin, on tasa-arvoteko työmarkkinoille ja yrittäjille. Siellä on erittäin paljon henkilömuotoisissa yhtiöissä toimivia naisyrittäjiä, sosiaali- ja terveydenhuollon alalla esimerkiksi.

Se on selvä asia, että perhevapaauudistus tarvitaan ja keskusta on siihen valmis, kokoomus on siihen valmis, siniset ovat siihen valmiita. Mutta meillä on ollut erityisesti julkisuudessa ja myöskin tässä salissa epärealistisia odotuksia siitä, mitkä sen vaikutukset ovat, mitä se maksaisi, ja silloin on hyvä, että tämän perusteellisen työn pohjalta, mikä nyt on tehty vaikutusarvioina, seuraavan hallituksen ohjelmassa hallitusneuvotteluissa sovitaan sitten tarkemmin siitä mallista, koska ilman kustannuksia sitä ei voi myöskään tehdä. Se on tullut tässä selväksi.

Kysymyksen käsittely päättyi.

3.2. Suullinen kysymys hallituksen EU-linjasta (Jani Mäkelä ps)

Suullinen kysymys SKT 5/2018 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Paula Risikko: Seuraava kysymys, perussuomalaisten eduskuntaryhmä, Mäkelä Jani.

Keskustelu

16.33 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! EU:n komissio ehdottaa Euroopan vakausmekanismin muuttamista Euroopan valuuttarahastoksi — taas askel kohti liittovaltiota. Suomi ei voisi enää itsenäisesti päättää tukipakettien myöntämisestä tai kieltämisestä. Taas kerran suomalaiselle kuuluvaa päätöksentekovaltaa ollaan ryöstämässä EU-eliitin käsiin. Tätä me perussuomalaiset emme hyväksy.

Pöytäkirja PTK 7/2018 vp

Itsenäistä linjaa edustanut Britannia on lähdössä keltasta, Saksan hallitusneuvottelut ovat loppusuoralla ja hallituksen ohjelma on karua luettavaa. Saksan ja Ranskan yhteistyö tiivistyy ja liittovaltiokehitystä tullaan viemään eteenpäin. Nyt Suomen täytyy etsiä ne maat, joiden kanssa yhteistyössä tämä kehitys on torjuttavissa. Kysynkin: Aikooko hallitus torjua suunnitelmat EU:n liittovaltiosta ja euroalueen valuuttarahaston perustamisesta? Aikooko hallitus pitää yhteisistä rahoista päättämisen Suomen kansan valitseman eduskunnan käsissä?

16.34 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi ei aio olla perustamassa liittovaltiota, vaan Suomi aikoo jatkaa samalla perinteisellä linjalla, mikä meillä on pitkään ollut. Sen, että rahaliittomme ei ole valmis, osoitti käyty talouskriisi Euroopassa. Nyt, kun talouskriisi on takanapäin ja asiat ovat suhteellisen hyvässä kunnossa myöskin kriisimaissa, on se aika, jolloin järjestelmää täytyy päivittää vastaamaan mahdollisia tulevia tilanteita.

Se, että tästä meidän EVM:stä tehdään vakausrahasito tai -mekanismi, on minusta askel siihen suuntaan, että varaudutaan tuleviin mahdollisiin kriiseihin. Seuraavassa kriisissä koko euroalueen on oltava vahvempi kuin aikaisemmassa kriisissä.

Puhemies Paula Risikko: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan.

16.35 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä tämä suunta on selvä: EU:n jättiläiset vievät liittovaltiota eteenpäin, halusimme tai emme. Meillä ei pienenä maana ole suuria mahdollisuuksia vaikuttaa EU:n kehityksen suuntaan, ei varsinkaan, kun hallituksemme todellisuudessa tukee tätä liittovaltiokehitystä.

Eikä siinä vielä kaikki. Hallituksen suunnalta on suoraan vihjattu, että Britannian lähdön myötä Suomen on varauduttava EU:n nettomaksujäsenyytensä kasvuun. Eurooppaministeri toki on julistanut, ettei lisää maksuja saa tulla. Samaan aikaan valtiovarainministeri sanoi, että maksujen lisäystä voidaan harkita. Tässä on selvä ristiriita. Tehän, arvoisa ministeri Orpo, olette puhunut siitä, että veronmaksajien rahoja ei voi levitellä miten sattuu. Nytkö Eurooppaan voi levitellä?

Arvoisa puhemies! Haluan selvän vastauksen siihen, kumman linjan mukaan hallitus toimii. Aiotteko sallia Suomen EU:n maksuosuuden korottamisen brexitin myötä?

16.36 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Huomisessa EU-ministerivaliokunnassa käsitellään rahoituskehyksiä. Suomen linjaus on ollut se, että emme täytä tuota Britannian jättämää aukkoa. Se on nettona noin 12 miljardia euroa. Mutta samaan aikaan päätimme, että emme ole ihan tässä prosenttiliikkeessä, koska jonkun verran meillä pitää olla noissa neuvotteluissa neuvotteluvaraa. Jos pitäisi veikata sitä, mihin se EU:n budjetin taso asettuu, niin se on prosentista muutaman kymmenyksen yli. Tällaisia viestejä on tullut myöskin Ranskasta ja Saksasta.

Suomelle on tärkeää se, että nyt korostetaan tuotekehitystä ja innovaatiotukea, ja meille on myöskin tärkeää pitää huolta kotimaisesta maataloudesta ja aluepolitiikan rahoista. Näissä raameissa me käymme keskusteluja EU:n rahoituskehyksistä.

Pöytäkirja PTK 7/2018 vp

16.37 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Myös Saksan hallitusneuvotteluissa sosiaalidemokraatit saivat EU:n yhdentämisestä läpi sellaisia linjauksia, jotka pitkälti noudattavat niitä komission esityksiä, joihin edustaja Mäkeläkin tässä puheenvuorossaan viittasi. Hallitussopimuksen, tai luonnoksen, mukaan Saksa lisää rahoitusta EU:n budjettiin ja myönnyttää komission esittämään erilliseen euroalueen budjettilinjaan, josta kehitetään myöhemmin euroalueen oma budjetti. Nämä kirjaukset ovat Saksan hallitusohjelmasta. Myös tästä Euroopan vakausmekanismista EVM:stä pitäisi hallitussopimuksen mukaan tehdä Euroopan valuuttarahasto. Mitä tämä tarkoittaa käytännössä? Tämän yhteisvastuun vastapainoksi halutaan yhä enemmän kontrolloida ja koordinoida jäsenmaiden budjetteja. Kysyn hallitukselta: Mitä tämä tarkoittaa Suomelle, mikäli tämä hallitusohjelma Saksassa hyväksytään? Voiko hallitus hyväksyä tällaisia ehdotuksia, jotka lisäisivät Suomen taloudellisia vastuita? [Perussuomalaisten ryhmästä: Suomella on oma hallitusohjelma!]

16.39 **Valtiovarainministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä on selkeä lähtökohta se, että me emme lähde ratkaisuihin, jotka lisäisivät meidän vastuitamme taloudellisesti. Jos Saksan hallitusneuvotteluissa jotain linjataan, niin eihän se tarkoita sitä, että me ryntäämme muuttamaan omaa linjaamme. Meillä on selkeä oma linja. Me olemme siellä pöydissä, emme kuunteluoppilaina vaan mukana päättämässä, ja me pyrimme vaikuttamaan niihin ratkaisuihin, mitä tehdään. Mielestäni Saksan hallitusohjelman linjauksissa ei ole sellaisia linjauksia, jotka aiheuttaisivat nyt välitöntä huolta, koska Saksakin edelleen lähtee siitä, että riskien tasaaminen ja riskien alentaminen pitää tehdä ennen kuin minkäänlaista yhteistä vastuuta esimerkiksi talletussuojan laajentamisen puitteissa voidaan tehdä.

Mitä tulee tähän yhteisen valuuttarahaston kehittämiseen, niin se on hyvä tavoite mutta sen pitää tapahtua EVM:n nykyisen lainsäädännön puitteissa, ei siirtäen tätä tärkeää väliannetta komission ja parlamentin alaisuuteen.

16.40 **Tytti Tuppurainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomi on pieni maa, meidän kansainväliset asiat meidän täytyy hoitaa taiten. Niihin kuuluu myös Eurooppa-politiikka, joka sekin vaatii tietynlaista valtiomiesviisautta. Tähän asioitten hoitoon ei kyllä kuulu tällainen iskulausepolitiikka, iskulauseet liittovaltiosta, iskulauseet velka-, tulonsiirtounionista tai iskulauseet jostakin taivaalta tulevasta yhteisvastuusta. Näillä iskulauseilla asioita ei viedä eteenpäin. Suomen etu on eurooppalainen yhteistyö ja se, että me hoidamme näitä asioita asiallisesti, viemme muun muassa tätä raha- ja talousliitto Emun syvenemistä eteenpäin niistä lähtökohdista, joissa toisaalta toteutuu eurooppalainen lisäarvo — olemme eurokriisistä selvinneet, tiettyjä valuvikoja täytyy korjata — mutta toisaalta pidetään huoli kansallisesta vastuusta.

Mutta yhtä vähän kuin iskulauseilla pärjätään sillä, että vain katseella seurataan. Nyt teiltä, arvoisa hallitus, odotetaan aktiivisuutta. Esimerkiksi EU:n tuleva budjetti: Suomi yhtä aikaa vaatii pienempiä nettomaksuja mutta suurempia saantoja. [Puhemies: Aika — kysymys!] Miten tällainen ilmaveivi oikein on mahdollista suorittaa?

16.41 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yhdyn edustajan alussa esittämään mielipiteeseen siitä, että retoriikalla tässä ei pärjätä. Myöskin siitä retoriikasta, että hallitus ei ole aktiivinen ja ei vaikuta, pikkuhiljaa voisitte luopua. Te hy-

Pöytäkirja PTK 7/2018 vp

vin tiedätte suuren valiokunnan jäsenenä, että hallitus on muodostanut kannat hyvissä ajoin, myöskin rahoituskehyksiin. Puolustusyhteistyöhön muodostimme kannat, vaikutimme ja saimme läpi sen, mitä halusimme. Emun kehittämiseen ja rahaliiton kehittämiseen olemme muodostaneet kantamme hyvissä ajoin, hakeneet sille yhteistyökumppaneita, samanmielisiä, ja vaikutamme sen sisältöön, teemme jatkuvasti töitä sen eteen. Sama koskee rahoituskehyksiä. Olemme muodostaneet ajoissa kantamme, haemme siihen liittolaisia, ja tämä on sitä aktiivista vaikuttamista käytännön tasolla, ei retoriikan tasolla.

Puhemies Paula Risikko: Vielä yksi kysymys. Edustaja Elo, olkaa hyvä.

16.42 Simon Elo sin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sinisen tulevaisuuden linja EU:n suhteen on kristallinkirkas. [Välihuutoja — Naurua] Meidän pitää saada siitä taloushyötyä ja turvallisuushyötyä. Silloin suomalaiset kannattavat EU-jäsenyyttä, kun nämä kaksi asiaa toteutuvat. Sen sijaan perussuomalaisten käsienpesu tässä on kyllä verstaansa vailla. Jos oikein muistan, te olitte tekemässä tämän hallituksen ohjelmaa. Jokainen teidän edustajanne oli hyväksymässä Kreikan kolmannen tukipaketin, [Välihuutoja] mutta nyt te hurskastelette täällä. Kaikkia voi sumuttaa jonkin aikaa mutta kaikkia ei kaiken aikaa. Haluatteko te erota EU:sta, eurosta? Antakaa selvä vastaus. Jani Mäkelää lainatakseni ”haluan selkeän vastauksen”. [Mika Niikko: Tulee vastaus!] Mutta kysyn arvoisalta pääministeriltä: kun nämä monet väitteet, joita perussuomalaiset täällä esittävät, vaativat EU:n perussopimusten muutosta, niin onko hallitus valmis muuttamaan EU:n perussopimukset?

16.43 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei olla valmiita, eikä siihen ole valmiutta myöskään muissa jäsenmaissa. Se on ihan selvä asia, että nykyisen perussopimuksen puitteissa EU:ta kehitetään nyt. Siitä on myöskin Rooman julistuksessa vuosi sitten yhdessä sovittu. Nyt seuraavaksi tarvitaan konkreettisia askeleita tämän rahaliiton, euron jatkokehittämisessä. Meidän pitää kehittää sitä. Pankkiunioni pitää saada valmiiksi, mutta me haluamme edetä askelin, millä riskejä pudotetaan. Esimerkiksi pankkien ja valtioiden välinen kohtalonyhteys pitää saada madallettua. Esimerkiksi Italiassa tämä on liian korkealla tasolla. Meillä on konkreettiset askelmerkit siitä, mitä pitää saada valmiiksi, että voidaan mennä eteenpäin. Mutta eteenpäin pitää mennä.

Kysymyksen käsittely päättyi.

3.3. Suullinen kysymys turvapaikanhakijoiden oikeusturvasta (Ville Niinistö vihr)

Suullinen kysymys SKT 6/2018 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Paula Risikko: Seuraava kysymys, edustaja Ville Niinistö.

Keskustelu

16.44 Ville Niinistö vihr: Arvoisa puhemies! Suomi ei voi olla maa, joka käännäyttää ihmisiä hengenvaaraan. Tämä Suomen perustuslaissa ja kansainvälisissä ihmisoikeussopimuksissa asetettu ehdoton palautuskielto on valitettavasti tänä päivänä Suomessa vaaka-

Pöytäkirja PTK 7/2018 vp

laudalla, ja se kysymys pitää ottaa vakavasti. Tällä viikolla tuli esille bagdadilaisen Alin tapaus. Hän oli saanut Suomesta käännytyspäättökseen, ja tämä isä ja isoisä tuli tapetuksi vain muutamia viikkoja paluunsa jälkeen. Myös hänen tyttärtään ja hänen tyttärensä lapsia uhkaa käännytys, vaikka heidän isänsä, näiden lastenlasten isä, on saanut Suomesta päätöksen jäädä tänne.

YK:n pakolaisjärjestö UNHCR kritisoi Suomen linjaa sallia sisäisen paon kautta kielteisiä päätöksiä esimerkiksi Irakissa laajasti. Irakilaisista vain noin 20 prosenttia saa Suomesta turvapaikan, kun EU-keskiarvo on 60 prosenttia. Lainsäädäntöä on kiristetty, oikeusavun saamista on vaikeutettu. Arvoisa ministeri, hallitus on vastuussa tästä kokonaisuudesta ja Migri yksittäisistä päätöksistä. Oletteko valmiita arvioimaan tämän kokonaisuuden: [Puhemies: Aika!] toteutuvatko ihmisoikeudet ja oikeusturva Suomessa?

16.45 Sisäministeri Kai Mykkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todella edustaja Niinistö kiinnitti huomiota erittäin vakavaan kysymykseen. Tietysti meidän kaikkien vastuulla on se, että myös Suomen perustuslakiin kirjoitettu selvä palautuskielto henkilökohtaisen uhan, vainon kohteeksi joutuvalle täyttyy, ja tältä osin lainsäädäntö on selvä. Sitten kysymys siitä, onko meillä Maahanmuuttovirastolla ja Suomen tuomioistuimilla riittävät prosessit, resurssit, edellytykset arvioida riittävällä tavalla tämä henkilökohtaisen uhan mahdollisuus, on tietysti asia, jota meidän pitää koko ajan arvioida. Suomesta ei tietoisesti perustuslain vastaisesti ketään palauteta, ja yksittäistapauksissa on myös vaikea olla jälkeensä viisas siinä, mikä kaikki on johtanut siihen, että yksittäisen henkilön kohdalla on tapahtunut menehtyminen. Emme voi ottaa vastuuta siitä, mitä tapahtuu sen jälkeen, kun hakijan esittämät perustelut on ensin Maahanmuuttovirastossa, sitten tuomioistuimissa ja esimerkiksi tässä mainitussa erittäin traagisessa, surullisessa tapauksessa myös korkeimman hallinto-oikeuden osalta käyty läpi. Mutta jatkuvasti meidän pitää varmistaa, että resurssit ovat paikallaan, ja mahdollisimman hyvin [Puhemies: Aika!] selvittää henkilöiden taustat.

Puhemies Paula Risikko: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksen, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan.

16.46 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olennaista on se kokonaisuus, että toimivatko meidän lait, niiden sovellukset, resurssit, oikeusavun saaminen niin, että me täytämme kunnialla, siis sellaisella tavalla, millä sivistysmaan pitää täyttää, oikeusturvaperiaatteet niille, jotka Suomesta hakevat turvaa. Monet heistä ovat hädänalaisia, heillä voi olla henkilökohtaista ahdistusta, he ovat voineet joutua kidutuksen uhreiksi. Heillä voi olla vaikeuksia edes luottaa siihen, että he saavat asiansa kuulluksi, ja silloin prosessien pitää olla sellaisia, että se varmasti tulee toteutettua.

YK:n pakolaisjärjestö UNHCR:n kritiikki on varsin kovaa siitä, että Suomi käyttää sisäistä pakoa laajasti niin, että erityisesti Irakiin ja Afganistaniin palautetaan henkilöitä aika tiukalla pakkopalautuslinjalla ja aika laajasti kielteisiä päätöksiä käyttämällä, paljon lapsiperheitä ja paljon sellaisia henkilöitä, jotka voisivat toisissa oloissa saada turvapaikan. Ranskalainen tuomioistuin arvioi myös, että Suomeen ei voinut palauttaa Dublin-periaatteen mukaisesti henkilöä, koska he epäilivät, että häntä uhkaa palautus.

Näin ollen tarvittaisiin kokonaisarvio tästä kokonaisuudesta. [Puhemies: Aika! Kysymys?] Oletteko valmiita tekemään sen?

Pöytäkirja PTK 7/2018 vp

16.47 Sisäministeri Kai Mykkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten sanoin, minusta tämän arvioinnin täytyy olla jatkuvaa. Kuitenkin täytyy sanoa myös, että suomalaisissa tuomioistuimissa, joihin kyllä luotan, vain 4 prosenttia palautetuista päätöksistä on liittynyt menettelytapa- tai tulkintavirheeseen ja lainsäädäntö, jota tulkitaan, on sinänsä hyvin selvä siinä, että henkilökohtaisen uhan kohteeksi joutuvaa ei voi palauttaa, jolloin sinänsä tuomioistuimissa prosesseissa toimitaan sillä tavalla kuin lakia on tarkoitettu käytettäväksi.

Mitä tulee Pohjoismaiden tilanteeseen suhteessa Keski-Eurooppaan, me kaikki tiedämme, että tänne on tullut erityisesti irakilaisia runsaasti, ja tästä syystä irakilaisten kohdalla suhdeluvut voivat olla erinäköisiä. Keski-Euroopasta on tullut paljon henkilöitä, joiden joukossa voi olla vähemmän niitä, jotka täyttävät kansainvälisen suojelun tarpeen kriteeristön, kuin esimerkiksi niiden irakilaisten joukossa, joita on saapunut Keski-Eurooppaan, ja päinvastoin joidenkin toisten kansalaisuuksien osalta.

16.48 Juho Eerola ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Maahanmuuttopolitiikkaa on tällä hallituskaudella kiristetty monilta osin, ja tästä hallitukselle kiitos.

Samaan aikaan kuitenkin moni Euroopan maa on kiristänyt linjaa vielä enemmän. Hallitusohjelmassa ja siihen loppuvuodesta 2015 tehdyssä 80-kohtaisessa lisäpöytäkirjassa on paljon hyviä kirjauksia. Kysynkin vastaavalta ministeriltä: minkälaisella aikataululla näitä ollaan nyt toteuttamassa?

16.49 Sisäministeri Kai Mykkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän mainitun ohjelman ja myöskin sen jälkeen jatkuvasti tehtyjen ohjelmien ja lisätoimenpiteiden osalta toimeenpano etenee, ja meillä maahanmuuton ministerityöryhmä seuraa seuraavaksi huomenna sitä, miten muun muassa näissä asioissa mennään eteenpäin — toki kansainvälisiä sopimuksia, Suomen lainsäädäntöä ja hallitusohjelmaa kunnioittaen. Peruslähdekohta on selvä, että kansainvälistä suojelua tarvitsevia hädänalaisia autetaan ja prosessin täytyy olla oikeudenmukainen. Sen jälkeen tietysti kielteisen päätöksen saaneiden osalta on selvää, että varjoyhteiskuntaa, jakautumista laittomiin ja laillisiin suomalaisiin, me emme voi hyväksyä. Se on kaikkien kannalta, myöskin mahdollisesti laittomina Suomeen jäävien kannalta, ongelmallinen tilanne, ja erityisesti tämän osalta tänä vuonna kysymys kohdistuu siihen, miten lainvoimaisen kielteisen päätöksen saaneiden osalta päästään muuhun tilanteeseen kuin siihen, että meillä laitton väestö syntyy.

Kysymyksen käsittely päättyi.

3.4. Suullinen kysymys perusturvan leikkauksista (Paavo Arhinmäki vas)

Suullinen kysymys SKT 7/2018 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Paula Risikko: Seuraava kysymys, edustaja Arhinmäki.

Pöytäkirja PTK 7/2018 vp

Keskustelu

16.50 Paavo Arhinmäki vas: Arvoisa rouva puhemies! Ministeri Saarikko aikaisemmin täällä kyselytunnilla totesi, että lasten ja perheiden asia on tärkeä hallitukselle, ja perhevapaaudistuksen kaatumista on myös perusteltu sillä, että halutaan puolustaa lapsiperheitä. Tämä tuntuu vähän erikoiselta, kun katsoo eilistä SOSTEn julkaisemaa selvitystä. SOSTE on arvioinut hallituspolitiikan tulosta, ja tulos on se, että ”erityisesti pienituloisten lapsiperheiden toimeentulo on heikentynyt”, erityisesti pienituloisten lapsiperheiden toimeentulo on heikentynyt. Sen lisäksi työttömät ja opiskelijat ovat kärsineet hallituksen politiikkasta sosiaaliturvaleikkauksien mutta myös sosiaalietuuksien verotuksen ja asumistuen heikentämisen vuoksi. [Susanna Huovinen: Ja lääkekorvausten leikkaukset!]

Ennen vaaleja te, pääministeri Sipilä, sanoitte, että perusturvasta ei leikata. Nyt täytyy kysyä: miten tässä, pääministeri Sipilä, pääsi käymään näin?

Puhemies Paula Risikko: Ja kuka vastaa? [Vasemmalta: Pääministeri!] — Pääministeri Sipilä, jos kerta niin haluatte.

16.51 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin tuloerot Tilastokeskuksen tilastojen mukaan vuonna 2016 eivät kasvaneet, mutta myönnän sen, että 2017 ne voivat kasvaa, koska talouskasvu on ylittänyt kaikki ennusteet, ja kun talous kasvaa voimakkaasti, niin silloin tuloerot tahtovat myöskin kasvaa.

Pitkäaikaistyöttömyyden väheneminen on ehkä se suurin tekijä eriarvoistumiskehitykseen. Viime kaudella pitkäaikaistyöttömiä tuli 50 000 lisää. Nyt viimeisen vuoden aikana pitkäaikaistyöttömien määrä on vähentynyt 30 000:lla eli joka neljäs pitkäaikaistyötön on saanut työtä, ja tämä on varmasti merkittävin asia, mikä eriarvoistumiskehityksen pysäyttämiseksi on saatu pitkään, pitkään aikaan aikaiseksi. [Oikealta: Hyvä vastaus! — Vasemmalta: Missä vastaus oli?]

16.52 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pääministeri Sipilä, te ette vastannut miltään osin esittämäni kysymykseen. Ennen vaaleja te sanoitte ”perusturvasta ei leikata”, näin te lupasitte, ja nyt SOSTEn selvitys osoittaa valitettavasti, miten perusturvasta on leikattu. Te puhuitte tuloeroista, ja itse asiassa sekä eduskunnan tietopalvelun että valtiovarainministeriön omat laskelmat osoittavat, että hallituksen politiikka on johtanut tuloerojen kasvuun. Hallituksen päätökset ovat kasvattaneet tuloeroja.

Kun täällä on aikaisempaa hallitusta aivan oikein kehuttu perhevapaaudistuksesta, niin SOSTE on arvioinut myös edellisen hallituksen toimia tuloerojen ja perusturvan osalta, ja siinä todetaan, että ajanjaksolla 2012—2015 sosiaalietuuksiin tehdyt muutokset olivat pienituloisia suosivia. Miten, arvoisa pääministeri, on voinut tapahtua se, että ennen vaaleja luvataan, että perusturvasta huolehditaan, [Puhemies: Aika!] ja nyt käykin niin, että perusturva on se, joka on ollut pahimman leikkurin alla?

16.53 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Leikkaukset ovat aina kipeitä, se on selvä asia, ja se, mitä on tehty perusturvassa, on indeksien jäädyttäminen, se on totta. [Paavo Arhinmäki: Ja tasoleikkaus!] — 0,85 prosenttia indeksien jäädytä hallitusohjelmassa arvioitua pienemmäksi. — Se on totta, tämä on tehty. Indeks-

Pöytäkirja PTK 7/2018 vp

sien jäädyttäminen oli useimpien puolueiden, muun muassa SDP:n, vaaliohjelmassa ja suurin piirtein sillä tasolla, millä nyt tämä hallitus joutui tämän tekemään.

Leikkaukset ovat ikäviä, mutta mitenkään muuten, ilman niitä, emme selviäisi siitä kestävyysvajeurakasta, mikä meillä edessämme on. Meidän pitää vastata siihen haasteeseen, mikä meillä on ikääntymiskehityksen myötä. Meidän pitää antaa hoito- ja palvelulupaus myöskin ikääntyville sukupolville.

Puhemies Paula Risikko: Ja vielä yksi kysymys.

16.54 Outi Alanko-Kahiluoto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nyt täytyy todeta, että pääministerin vastaus oli kyllä hyvin teidän toimianne kaunisteleva. Tosiasia on se, että ellette te olisi leikanneet perusturvaa, se olisi tällä hetkellä ainakin 725 euroa kuukaudessa, kun se nyt jää alle 700 euron. Lisäksi teidän toimeenpanemanne aktiivimalli tulee leikkaamaan kaikkein köyhimmiltä työttömiltä 5 prosenttia, kun jo nyt olemme siinä tilanteessa, että työttömän perusturva ei riitä minimibudjetin tasolle vaan se alittaa tämän köyhyysrajan, joka on kansainvälisesti määritelty, ja Suomi jopa on saanut EU:lta huomautuksia siitä, että meidän perusturvamme ei riitä elämiseen.

Kysymys kuuluu: Kuinka te voitte jatkaa tällä samalla linjalla? [Vasemmalta: Ja kehataatte! — Paavo Arhinmäki: Kyllähän te kehtaatte!] Leikkaatte ennestään kaikkein köyhimmiltä.

16.55 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Köyhyys, pysyvä köyhyys, on vakava ongelma Suomessa ja monessa muussa Euroopan maassa. Siihen kytkeytyvät yhtäläisesti monet muutkin seikat kuin toimeentulon heikkous. Se aiheuttaa muutakin syrjäytymisen ja syrjään työntämisen kokemusta.

Ymmärrän opposition tarpeen kertoa hallituksen toimista kuvan tämä puoli. Ei olisi ehkä teidän niin helppoa kertoa siitä tarinasta, jossa hallitus haluaa nostaa ihmisiä pois perusturvalta työelämän pariin ja omatoimisen ja toimeentulon pariin. [Välihuutoja vasemmalta] Siinä tavoitteessa hallitus on onnistunut erinomaisella tavalla. Lisäksi me olemme parantaneet perusturvaa. Nostan muutamia esimerkkejä, kuten takuueläkkeen, lapsilisän yksinhuoltajakorotuksen ja viimeisimmäksi vähimmäispäivärahan tason noston vanhempainpäivärahan minimissä ja kuntoutus- ja sairauspäivärahoissa. Tämä ei ole vähäpätöistä, koska tämän osuuden viime hallitus nimenomaan jätti tekemättä ja kasvatti kuilua työttömyyden vuoksi sivussa olevien ja sairaiden... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä]

Puhemies Paula Risikko: Ja vielä yksi kysymys.

16.56 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jälleen kerran pääministerin paikalta tässä salissa puhutaan vastoin sitä, mikä pitää paikkansa. [Outi Alanko-Kahiluoto: Kyllä!] Olen täällä useampaan kertaan lukenut sosiaalidemokraattisen puolueen vaalitavoitteet liittyen näihin indeksikorotuksiin. Se ei pidä paikkaansa, mitä väitätte. SDP:n vaihtoehdossa ei todellakaan leikattu perusturvan indeksejä, ei millään tavalla. [Jukka Gustafsson: Ne oli rajattu pois!] Te esitätte väärän todistuksen tässä asiassa.

Pääministeri Sipilä, haluan kysyä teiltä, miksi te ette voi myöntää sitä, että tämän hallituksen päätöksillä — nimenomaan tämän hallituksen päätöksillä — tämän yhteiskunnan

Pöytäkirja PTK 7/2018 vp

köyhimmässä asemassa olevat ihmiset ovat joutuneet leikkausten kohteeksi. Tämän yhteiskunnan köyhimmässä asemassa olevat ihmiset ovat leikkausten kohteena, ja te lupasitte ennen vaaleja, että perusturvasta ei keneltäkään leikata. Miten te selitätte tämän kansalle? Kertokaa niin kuin asiat ovat.

16.57 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Indeksit on jouduttu jäädyttämään, se on tosiasia. Mutta, edustaja Rinne, jos te olette nyt itsekkin rehellinen, teidän ohjelmassanne oli muistaakseni 800 miljoonaa indeksien leikkauksesta. Siellä toki lukee, että ei leikata perusturvasta, [Vasemmalta: No niin!] mutta, edustaja Rinne, voin vakuuttaa teille, että niistä muista indekseistä ei 800 miljoonaa olisi löytynyt, jolloin olisimme joutuneet miettimään, te olisitte joutuneet miettimään sitä, että mistä ihmeestä se 800 miljoonaa löytyy tuolla rajauksella, minkä te olette vaaliohjelmaanne kirjoittaneet. [Ben Zyskowicz: Kertokaa, mistä indekseistä olisitte leikanneet 800 miljoonaa!]

Kysymyksen käsittely päättyi.

3.5. Suullinen kysymys opintotuen tulo-rajasta (Mikaela Nylander r)

Suullinen kysymys SKT 8/2018 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Paula Risikko: Yksi nopsa kysymys vielä. Edustaja Nylander.

Keskustelu

16.58 Mikaela Nylander r: Arvoisa puhemies, värderade talman! Yle uutisoi tällä viikolla, että Kela perii takaisin opintotukea toissa vuodelta lähes 35 000 opiskelijalta, yhteensä yli 45 miljoonaa euroa.

Vi inom SFP anser att de studerande inte ska bestraffas för att de jobbar. Arbete och flit ska alltid belönas.

Ahkeruudesta ja työnteosta tulisi palkita, ei rangaista. RKP on varjobudjetissaan esittänyt, että opintotuen tulo-rajaa pitäisi nostaa 50 prosenttia. Sipilän hallitus on leikannut opintotukea rankasti, mutta se ei kuitenkaan nosta opiskelijoiden opintotuen tulo-rajaa. Tämä on paradoksaalista, sillä opiskelijoiden tarve työskennellä opintojen ohella lisääntyy, kun hallitus on leikannut opintotukea.

Arvoisa ministeri Terho, aikooko hallitus korottaa opintotuen tulo-rajaa [Puhemies: Aika!] tulevassa kehysriihessä?

17.00 Eurooppa-, kulttuuri- ja urheiluministeri Sampo Terho (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysymys on mitä tärkein. Näistä leikkauksistahan on sovittu jo hallitusneuvotteluissa aikanaan, enkä ole tässä valmis ilmoittamaan mitään muutoksia hallitusohjelmaan.

Mutta kysymykseen siitä, onko opintotukea leikattu, täytyy itse asiassa täsmentää, että opintorahaa on leikattu. Opintotukea, joka koostuu myös opintolainan takauksesta, on ko-

Pöytäkirja PTK 7/2018 vp

rotettu, joten opintolainaa ottamalla itse asiassa opiskelija voi korottaa tulotasoaan verrattuna aiempaan vaalikauteen, jolloin siis itse myöhemmin maksaa tämän taatun lainan takaisin.

Joka tapauksessa ajatus näistä tuloajoista on kyllä minulle henkilökohtaisesti mieluihin ja sitä voidaan jatkossa pohtia, koska tämä nimenomaan kannustaa ahkeruuteen ja siinä mielessä olette aivan oikealla asialla, että myös nuorta kannustetaan esimerkiksi yrittämiseen, työn tekemiseen jo silloin opintojen aikana, jolloin hän saa kokemusta työelämästä samalla kuin opiskelusta, eli ajatus sinänsä on aivan oikea.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.

4. Hallituksen kertomus kielilainsäädännön soveltamisesta 2017

Kertomus K 18/2017 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään perustuslakivaliokuntaan.

Keskustelu alkaa, ministeri Häkkänen on esittelemässä. [Hälinää — Puhemies koputtaa] — Pyydän kaikkia edustajia, jotka haluavat pitää kokouksia, siirtymään salin ulkopuolelle.

Keskustelu

17.01 Oikeusministeri Antti Häkkänen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Eduskunta saa nyt käsiteltäväkseen hallituksen kertomuksen kielilainsäädännön soveltamisesta 2017. Kertomus on kattava paketti tietoa, oikeuksien seurantaa ja myös käytännön hyviä esimerkkejä kielellisten oikeuksien toteutumisesta. Kielelliset oikeudet ovat perusoikeuksia, niillä on tärkeä tehtävä oikeusvaltiossa. Kielellisten oikeuksien toteutuminen on usein edellytys muiden perusoikeuksien toteutumiselle.

Enligt lagen ska regeringen vart fjärde år lämna en språkberättelse till riksdagen. I den ska redogöras för tillämpningen av språklagstiftningen och hur de språkliga rättigheterna förverkligas samt vid behov även om andra omständigheter som gäller språk. Förutom finska och svenska tas åtminstone samiska, romani och teckenspråk upp i berättelsen. I berättelsen ska lyftas fram både positiva och negativa trender.

Arvoisa puhemies! Kertomuksen valmistelu on hyvä esimerkki hallituksen yhteistyöstä kieliryhmien kanssa. Kertomusta varten on järjestetty runsaasti kuulemisia ja tapaamisia kieliryhmien ja viiteryhmien sekä asiantuntijoiden ja viranomaisten kanssa. Näin kieliryhmien käsitys omasta tilastaan on otettu huomioon. Kertomuksen taustalla on myös kaksi oikeusministeriön teettämää tutkimusta: Kielibarometri 2016 ja saamebarometri, joka toteutettiin ensimmäistä kertaa.

Pöytäkirja PTK 7/2018 vp

Vuoden 2017 kertomuksessa syvennyttään muutamaan keskeiseen teemaan. Teemojen valinta perustuu muun muassa perustuslakivaliokunnan vuoden 2013 kertomuksesta antamaan mietintöön. Saamen ja viittomakielen seuranta on kertomuksessa lisätty tuntuvasti. Kertomuksen keskeiset teemat ovat kielellisten oikeuksien toteutuminen sosiaali- ja terveydenhuollossa, kieliolot ja kieli-ilmapiiiri, valtionyhtiöt sekä digitalisaatio ja kotouttaminen.

Suomen asukasluku kasvaa tasaisesti. Kieliryhmien väliset kielisuhteet ovat muuttuneet neljässä vuodessa. Suomen- ja ruotsinkielisten määrä on vähentynyt viime vuosien aikana, kun taas saamenkielisten määrä on ollut lievässä kasvussa. Vieraskielisten määrä ja osuus väestöstä on kasvanut myös. Suurimmat vieraskieliset ryhmät ovat tällä hetkellä venäjän- ja vironkieliset. Arabian kieli ohitti somalin kielen vuonna 2016. Myös yhä useampi suomen- ja ruotsinkielinen muuttaa pois Suomesta, mutta suurin osa maastamuuttajista on kuitenkin vieraskielisiä.

Yleinen kieli-ilmapiiiri näyttäisi jonkin verran koventuneen edellisen kertomuksen antamisen jälkeen. Tämä tulee esiin Kielibarometri 2016- ja saamebarometriselvityksistä sekä oikeusministeriön saamista lausunnoista ja kyselyistä. Erittäin vakavaa on, että vähemmistöryhmät kokevat valtaväestöä enemmän häirintää ja syrjintää ja he joutuvat useammin myös vihapuheen kohteeksi. Tämä koskee myös kotoperäisiä kieliryhmiämme, kuten ruotsin- ja saamenkielisiä. Tämä ei ole hyväksyttävää. Kieli- ja väestöryhmien kokemaa häirintää ja syrjintää pitää torjua aktiivisesti ruohonjuuritasolta tänne eduskuntaan ja hallitukseen asti. Kertomus sisältää keskeisiä huomioita siitä, miten kieli-ilmapiiiriä voitaisiin edelleen parantaa. Osa huomioista koskee viranomaisten omaa toimintaa.

Vuoden 2006 kielikertomuksesta lähtien on seurattu, miten oman kielen käyttäminen toteutuu sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastilanteissa. Potilaan ja sosiaalihuollon asiakkaan oikeus käyttää omaa kieltään koetaan erityisen tärkeäksi. Alueilla, joilla kieliryhmät ovat samansuuruisia tai joilla pienemmän kieliryhmän suhteellinen osuus on kohtalaisen suuri, kielelliset oikeudet toteutuvat pääsääntöisesti hyvin. Alueilla, joilla toista kansalliskieltä puhuvien osuus on pieni, kielellisten oikeuksien toteutuminen taas vaatii erityistä suunnittelua.

Kyselyjen perusteella viranomaisten ja palveluntarjoajien asenteet sekä tiedon puute saamen kielilain velvoitteista koetaan saamenkielisten oikeuksien toteutumisen esteeksi sote-palveluissa. Osa saamelaisista ei myöskään tunne oikeuksiaan kovin hyvin, ja tietoa tarjolla olevista saamenkielisistä palveluista koetaan olevan myös huonosti saatavilla. Saamenkielisten sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämisessä erityisenä lisähaasteena on kuitenkin puute saamen kielen taitoisesta ammattihenkilöstöstä etenkin julkisen sektorin palveluissa. Valtion taholta toimenpiteitä tilanteen parantamiseksi on tehty pitkään.

Kertomusta valmisteltaessa on käynyt ilmi, että voimassa olevat sosiaalihuollon asiakaslain ja potilaslain säädökset tulkitsemisesta ja tulkin hankkimisesta ovat ongelmallisia viittomakieltä käyttävien kannalta. Saatujen lausuntojen mukaan viranomaisten asenteet viittomakielisten kielellisiä tarpeita kohtaan ovat usein vähätteleviä tai jopa kielteisiä. Meidän kaikkien tulisi ymmärtää, että viittomakieliset ovat oma kieliryhmänsä.

Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveydenhuollossa on kertomuksen mukaan yhä enemmän kiinnitettävä huomiota henkilöstön kielitaitoon, kielellisten oikeuksien merkityksen tiedostamiseen ja palvelujen järjestämiseen siten, että samaa kieltä puhuva henkilökunta ja asiakkaat kohtaavat. Kertomuksessa on valtion omistamista yhtiöistä päädytty tarkastelemaan erityisesti Posti Group Oyj:n, Finavia Oyj:n ja VR:n kielellisiä palveluita. Suomen-

Pöytäkirja PTK 7/2018 vp

kieliset ovat suunnilleen yhtä tyytyväisiä kaikkien kolmen valtionyhtiön kielellisiin palveluihin. Ongelmia näyttäisi olevan ruotsinkielisten palvelujen tarjonnassa. Selvitysten perusteella on voitu tehdä se johtopäätös, että suurin ongelma on henkilökunnan puutteellinen ruotsin kielen taito. Yhtiöissä on kuitenkin hyvin paikannettu ongelmat ja pitkään myös pyritty edesauttamaan tilannetta parempaan suuntaan.

Kertomuksessa on pyritty tuomaan esiin digitalisaation tuomia mahdollisuuksia mutta myös haasteita. Esimerkiksi etätulkkaukset ja puheentunnistus ovat mahdollisuuksia, etenkin kun kyse on pienistä kielistä. Digitalisaatiossa on kuitenkin kiinnitettävä erittäin paljon huomiota terminologiaan ja kielen laatuun. Tämä on haaste sekä suomen että ruotsin kielellä.

Hallituksen kertomus kielilainsäädännön soveltamisesta 2017 sisältää useita keskeisiä huomioita kielellisten oikeuksien toteutumisesta ja kehittämismahdollisuuksista. Valtioneuvoston seuraava askel on konkretisoida toimenpiteitä ja toteuttaa niitä. Niihin on hyvät mahdollisuudet. Kertomus paljastaa, miten syvällä rakenteissamme useamman kuin yhden kielen huomioiminen kuitenkin on. Tämä auttaa meitä yhä monikielisemmäksiin muuttavassa maailmassamme. Kielet ovat vuorovaikutusta, eivät vastakkainasettelua varten.

17.09 Mikaela Nylander r: Arvoisa puhemies, värderade talman! Haluan aloittaa kiittämällä tästä hyvästä työstä, ja arvostan suuresti sitä työtä, mitä oikeusministeriö tekee, mitä tulee kielellisten oikeuksien seurantaan ja toteuttamiseen.

Haluaisin puhua vähän viittomakielten, molempien viittomakielten, asemasta. Tässä todetaan minun mielestäni todella hyvin, miten vaikeata on esimerkiksi saada opetusta viittomakielellä. Tästä kärsivät lapset ja tietysti perheet. Jos emme tunnista tätä oikeutta saada opetusta viittomakielellä ja -kielellä, niin silloin teemme kyllä todella ison virheen, ja näin näyttää olevan. Minulla on nyt ruotsinkielinen versio tässä, mutta tässä todetaan, että ”många myndigheters attityder speglar uppfattningen att teckenspråket bara är ett hjälpmedel”. Siis viranomaiskäsitelmä, ja nyt puhutaan laajasti viranomaisista, näyttäisi olevan, että viittomakieli on ainoastaan apuväline, väline kommunikoida, ja silloin ei kyllä tunnisteta sitä, että on kyse äidinkielestä ja että on kyse myös osasta identiteettiä, että viittomakieli äidinkielenä on osa sitä lasten identiteettiä ja myös perheiden.

Minun mielestäni me olemme yrittäneet edistää tätä, että lapsilla olisi oikeus saada opetusta viittomakielellä, mutta näköjään meillä on edelleen puutteita tässä, jos se on näin, kuten tässä todetaan, että edelleenkin viranomaiset eivät tunnista, että tässä on kyse äidinkielestä, on kyse identiteetistä, kulttuurista. Tästä minun mielestäni meidän olisi syytä puhua, mitä voidaan tehdä, miten voidaan edistää lasten ja perheiden oikeutta saada tätä opetusta.

Värderade talman! En annan fråga som jag tror skulle vara jätteviktig att debattera just nu är hur vi ska trygga rätten att använda teckenspråk — och jag talar både om det finska och det finlandssvenska teckenspråket — när vi går in för de här stora reformerna, landskapsreformen, vårdreformen. För i de utkast till lag, lagstiftning som vi har och behandlar finns det inte nämnt någonting om teckenspråkens status och rätt. Det här är någonting som regeringen nu borde titta otroligt noggrant på, för annars riskerar vi att göra enormt stora fel.

Arvoisa puhemies! Minun mielestäni juuri nyt, tällä hetkellä, meidän tulisi keskustella siitä, mitkä ovat viittomakielisten oikeudet, mitä tulee maakuntauudistukseen, sote-uudistuk-

Pöytäkirja PTK 7/2018 vp

seen. Niissä luonnoksissa lainsäädännöksi, mitä minä olen nähnyt, missään ei mainita, että sinulla olisi oikeus käyttää viittomakieliä, ja nyt puhun sekä suomenkielisestä että suomenruotsalaisesta viittomakielestä. Tähän minun mielestäni hallituksen tulisi nyt puuttua, miten voidaan taata nämä oikeudet, koska nyt puhutaan vähemmistöistä, ja ellei löydy lainsäädännössä näitä selkeitä oikeuksia, ellei niitä oteta pykäliin mukaan, niin on todella vaikeata, melkein mahdotonta, käytännössä toteuttaa nämä oikeudet käyttää viittomakieliä, molempia, tässä maassa. Joten tästä olisi varmasti syytä keskustella täällä nyt, mitä hallitus voi tehdä ja aikoo tehdä, jotta voidaan turvata viittomakielisten asema, mitä tulee näihin uudistuksiin. On kysymys kuitenkin sosiaali- ja terveydenhuoltoon liittyvistä palveluista, joten ihmiset tarvitsevat niitä ja heillä tulisi olla oikeus puhua omaa äidinkieltään.

17.14 Thomas Blomqvist r: Värderade fru talman, arvoisa puhemies! I regeringens berättelse om tillämpningen av språklagstiftningen — jag vill gärna säga det också till ministern — som jag tycker är väl arbetad och en mycket bra berättelse, finns många iakttagelser om tillgodoseendet av de språkliga rättigheterna, precis som det ska vara.

Några av de mest centrala iakttagelserna: Jag lyfter upp de utmaningar i språkförhållandena som många av oss svenskspråkiga möter i vardagen. Det går inte att bortse från att det finns en hel del att förbättra i språkklimatet. Det behövs en positivare attityd gentemot olika språkgrupper inklusive dem som använder teckenspråk. Statsmakten med riksdagen och regeringen i spetsen bär i slutändan ansvaret för det här attitydklimatet i samhället, och vi måste alla ta på allvar att försöka främja ett positivare attitydklimat. En sak som kommer fram i berättelsen är att även myndigheternas medvetenhet om sin skyldighet att betjäna på båda nationalspråken bör förbättras. Det är endast på det sättet som den enskilda individen kan känna sig trygg i att verkligen kunna få de språkliga rättigheterna tillgodosedda.

Arvoisa puhemies! Erilaisten yhteiskunnallisten palveluiden henkilökunta on avainasemassa kielellisten oikeuksien toteutumisessa, todetaan tässä kertomuksessa. Se on aivan totta. Henkilökunnan kielitaidot ovat ratkaisevia asiakkaan kokemuksen ja hänen saamansa palvelun kannalta. Henkilökunnan on pystyttävä palvelemaan kaikkia suomalaisia yhdenvertaisesti sekä suomeksi että ruotsiksi, mutta valitettavasti tämä ei kyllä toteudu arjessa. Etenkin sosiaali- ja terveystieteiden osalta ruotsinkielisten palveluiden yhdenvertainen saanti on todella iso haaste, johon törmätään jatkuvasti. Tärkeä huomio hallituksen kertomuksessa on, että palvelu asiakkaan omalla kielellä on osa hyvää ja laadukasta hoitoa. Se ei ole mitään luksusta, vaan se on todella tärkeä osa sitä hoitoa.

Kielellisten oikeuksien turvaaminen vaatii myös hallinnollisia erillISRatkaisuja. Tämän hallituksen olisi hyvä huomata se myös omissa päätöksissään, ja haluankin kysyä ministeriltä, miten aiotte ministerinä, ja myös hallitus aikoo, seuraavissa päätöksissä ja hankkeissa ottaa tämän huomioon. Teillä oli paljon hyviä kannanottoja omassa puheessanne, mutta tarvitaan myös sitä, että se tulee sitten näkyviin myös käytännössä.

Esimerkiksi kun päätetään, missä palveluja tuotetaan, kieltä osaavan henkilökunnan saantia voidaan kyllä tehdä vaikeammaksi tai helpommaksi. Jos joku palvelua tuottava laitos siirretään pois kaksikieliseltä paikkakunnalta, niin todennäköistä on, että tämän kielitaitoisien henkilökunnan rekrytointi kyllä vaikeutuu. Esimerkiksi täyden päivystyksen sairaalan siirtäminen pois Vaasasta tai käräjäoikeuksien siirtäminen pois Porvoosta ja Raaseporista ovat hyviä huonoja esimerkkejä siitä, miten ei pitäisi toimia. Näin toimimalla suomea ja ruotsia, molempia kieliä, osaavan henkilökunnan rekrytointi kyllä vaikeutuu.

Pöytäkirja PTK 7/2018 vp

Värderade talman! I berättelsen konstateras för de statligt ägda bolagens del att de får ett relativt dåligt betyg. Det konstaterade också ministern. Ministern sade att man har vidtagit en del åtgärder, men jag tycker att de här åtgärderna är otillräckliga. Också här är det språkkunnig personal som det brister på. Man har inte tillräckligt språkkunnig personal. Det finns en hel del man kan göra för att underlätta den här situationen och som inte heller skulle innebära högre kostnader. Jag hoppas att regeringen noggrant läser den här berättelsen och tar vara på de goda råd och de konstateranden som finns i den.

17.19 Olli-Poika Parviainen vihr: Arvoisa rouva puhemies! Kertomus on kattava ja sisältää paljon tärkeää mutta myös huolestuttavaa informaatiota. Ei varmaan tule monellekaan meistä yllätyksenä, että Suomessa on kulttuuria, jossa erilaisuutta ei katsota hyvällä, ja tämä kulttuuri näyttää pesiytyneen myös suomalaiseen kielikeskusteluun. Surullisena luinkin sitä, että esimerkiksi alle 30-vuotiaat ruotsinkieliset kertovat pelkäävänsä jopa käyttää omaa äidinkieltään tietyissä tilanteissa, kuten esimerkiksi julkisissa kulkuneuvoissa. Tällainen ilmapiiri meidän yhteiskunnassamme tällä hetkellä on. On myös huolestuttavaa, että ihmiset arvioiden mukaan eivät usko tilanteen parantuvan tästä nykyisestä lähivuosina, mikä tietenkin kertoo pessimistisestä ilmapiiristä myös.

On havaittavissa, että palveluissa olisi edelleen tarpeen huomioida kielten monimuotoisuutta ja ylipäättään ehkä toteuttaa yhteiskunnassa sellaista puhdistavaa valistusta ja arvokeskustelua, jolla me saisimme purettua näitä ennakkoluuloja, joita selvästi liittyy kielikysymyksiin edelleen.

On huomioitavaa myös se, että myös suomenkielisistä vastaajista varsin moni on huomannut tämän ilmiön ja kokee kielipoliittisen ilmapiirin kiristyneen tässä maassa. Toivoin, että ministeri kiinnittäisi tähän asiaan huomiota, ja mietin, minkälaisia keinoja meillä sitten voisi olla, jotta me voisimme nykytilannetta parantaa, ja varmaan meidän kannattaa jo varhaiskasvatuksesta alkaen pyrkiä tutustuttamaan ihmisiä meidän kotimaisiin kieliiimme ja myös muihin kielisiin ja purkamaan niitä ennakkoluuloja, joita ihmisillä on. Se on pitkäjänteistä työtä ja vaatii sukupolvien ajan vaikuttamista, mutta mielestäni tähän kannattaa nyt kiinnittää erityistä huomiota.

17.21 Simon Elo sin: Arvoisa puhemies! Ensisijaisesti pitää huomata myös se tilanne, miten Suomen kieliolot ovat muuttuneet. Väkiluku kasvaa tasaisesti, mutta sekä suomen- että ruotsinkielisten osuus väestöstä on viime vuosina laskenut, eli on selvää, että monimuotoistumme tältä osin kielipolitiikassa.

Toisaalta sitten tietysti perustilanne on myös se, että perustuslain mukaisesti meillä on kaksi kansalliskieltä ja niillä on erityisasema ja sitä tulee kunnioittaa. Olen tästä samaa mieltä kuin edustaja Parviainen, että on erittäin huolestuttavaa, jos meillä on kielellisiä väestöryhmiä, jotka eivät uskalla käyttää omaa kieltään esimerkiksi julkisesti. Kyllähän se aiheuttaa suuria kysymyksiä siitä, miten tosiaan tällaista myönteistä asenneilmapiiriä pitää kehittää. Asioista pitää voida puhua niiden oikeilla nimillä ja käydä kriittistäkin keskustelua, olla erilaisia mielipiteitä, mutta minkäänlaiseen vihamielisyyteen se ei saa johtaa.

Tässä tuli esille, että etenkin ruotsinkielistä henkilöstöä on ollut vaikea rekrytoida. Tässä tietysti herää sitten se kriittinen kysymys, että kun meillä kuitenkin on koko väestöä, kaikkia koulutusasteita koskeva ruotsin kielen opetus, niin miten voi sitten olla niin huono tilanne, että ei tosiaan saada osaavia ihmisiä, vaikka sitä massaa sinänsä pitäisi olla. Onko sitten opetuksessa jotain vikaa vai missä, mutta tätäkin on syytä pohtia.

Pöytäkirja PTK 7/2018 vp

Toisaalta en pidä myöskään siitä ajatuksesta, mihin helposti sitten menisi ajatuksenomaisesti, että vain äidinkielenään sitä kieltä puhuva olisi riittävän pätevä. Sekään ei voi olla sopiva määritelmä, vaan kyllä pitää pystyä käyttämään myös henkilöitä, jotka ovat opiskelleet sen kielen ja ovat riittävällä tasolla siinä.

Toisaalta tässä ei käsitellä juurikaan suomen kielen asemaa, mikä sekin olisi tärkeä käsitellä siinä suhteessa, että esimerkiksi yliopistoissa voidaan päättää muun kielen kuin opetus- ja tutkintokielen opintosuorituksista eli esimerkiksi englannin kieli on vallannut hyvin paljon alaa tutkija- ja maisterikoulutuksessa ja suomen ja ruotsin kielen asema on tällä erää heikentynyt tässä kohdin. Tämä on huolestuttavaa näiden kielten elinvoimaisuuden kannalta. Meidän pitää edelleen pystyä tekemään myös tutkimusta ja tutkintosuorituksia suomeksi ja ruotsiksi, meidän kansalliskielillämme.

17.23 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Viittomakielen tilannetta on tässä hallituksen kertomuksessa käsitelty melko hyvin siinä mielessä, että kertomuksessa on kuvattu monia ongelmia viittomakielisten yhdenvertaisten oikeuksien toteutumisessa. Kuten ministerikin totesi, viittomakieliset ovat oma kieliryhmänsä, ja tätä ei aina edelleenkään muisteta. On surullista, että on niin paljon asennetta, että jos ihminen kykenee lukemaan tai kirjoittamaan suomen kielellä, niin viittomakielen käyttöä voitaisiin vähentää tai sitä ei sitten tarvittaisikaan.

Eihän se näin saa olla, koska suomi on kuuroille aina vieras kieli. Kieli luo myöskin kulttuuria, ja siksi kaksikielisessä perheessä asuvalla lapsella pitäisi olla oikeus molempien äidinkielten opetukseen. Tällä hetkellä monissa kunnissa on sellainen tilanne, että kuurojen vanhempien kuulevat lapset eivät saa opetusta toisesta äidinkielestään eli siitä viittomakielestä. Onko ministeri tietoinen tästä asiasta, ja mitä tälle asialle voisi tehdä? Silloin lapsi ei pääse sisälle siihen kuurojen kulttuuriin, siihen viittomakielen kulttuuriin, jos hän ei saa opetusta viittomakielestä, koska viittomakielikin koko ajan kehittyy ja siinäkin on tärkeätä, että siinä saadaan lisävalmiuksia sen puheen lisäksi tai viittomien lisäksi, mitä kotona on.

Sitten nostan vielä toisen erityiskysymyksen esille tästä kertomuksesta eli muistisairaiden tilanteen. Muistisairaalle olisi hyötyä viittomakielestä ja erityisesti selkokielestä, mutta tätä asiaa ei esimerkiksi vanhuspalveluissa tällä hetkellä tunnisteta ja sitä hyödynnetään hyvin huonosti. Muistisairaavat eivät yleensä saa tulkkauspalveluita. En ole varma, tiedostetaanko tätä asiaa edes yleensä meidän yhteiskunnassamme ja saako esimerkiksi Kelasta [Puhemies: Aika!] tulkkauspalveluita muistisairaalle. — Saanko jatkaa vai tulenko?

Puhemies Paula Risikko: Jos on lyhyt, niin puhukaa sieltä.

Kiitos, arvoisa puhemies! — Ihan loppuun haluan sanoa, että olen Muistiliiton puheenjohtaja ja haluan korjata yhden termin täältä sivulta 92. Minä tiedän, että se on suora lainaus, ja toivon, että se ei ole raportin kirjoittajien käsite. Tässä suorassa lainauksessa sanotaan siellä yläosassa: ”mikäli ihminen sairastuu vaikkapa dementiaan”. Tämän minä haluan korjata. Sellaista sairautta kuin dementia ei ole olemassakaan. On useita muistisairauksia, jotka voivat johtaa dementiaan. Tämä on hyvin tarkka pitää mielessä, ettei käytetä vääriä käsitteitä.

Pöytäkirja PTK 7/2018 vp

17.26 Matti Semi vas: Arvoisa rouva puhemies! Tuossa vähän aikaa sitten tapasin Kehitysvammaliiton edustajia ja kävimme keskusteluja tästä selkokieliyysasiasta ja siitä, miten paljon sitä Suomessa tarvitaan. Sitä selkokieliyysapua tarvitsevat erityisesti vammaiset, maahanmuuttajat ja ikäihmiset, ja näitä tarvitsijoita on noin 650 000 ihmistä. Selkokieltä tarvitaan erityisesti palvelujen järjestämisessä ja hakemusten täytössä, että esimerkiksi ne tulevat oikealla tavalla täytettyä ja oikein tehtyä ja ymmärrettään, mitä on kysytty. Tuosta luin, että Kela on kiinnittänyt asiaan huomiota, mutta heidän viestinsä oli, että tällä Selkokeskuksella on suuri resurssipula nimenomaan siitä, että he pystyisivät antamaan riittävästi sitä selkokielistä selvitystä ja opettamaan ja katsomaan, että hakemukset on oikein tehty. Mietin, mitenkä tätä palvelua voitaisiin sitten kehittää ja viedä eteenpäin ja kuinka sinne saataisiin lisää henkilökuntaa tekemään valmistelua siihen, että pärjättäisiin tällä selkokielellä Suomessakin.

17.27 Katri Kulmuni kesk: Arvoisa rouva puhemies! Ministeri kävikin läpi tuossa myös saamelaisten tilannetta. Saamen kielet ovat myös meidän kotimaisia kansalliskieliämme, ja tilannehan on varsin vaikea sen suhteen, että saamelaisväestöä kyllä lipuu saamelaisten kotiseutualueelta myös muualle ja lainsäädäntö koskee oikeastaan pääasiassa sitä kotiseutualuetta. On huolestuttava tilasto, että jopa 75 prosenttia alle kymmenvuotiaista saamelaislapsista asuu saamelaisalueen ulkopuolella, ja tämä asettaa tietenkin heidän äidinkielen oppimisensa haasteelliseen tilanteeseen. Siksi olisi ollut hienoa, että esimerkiksi opetusministeri olisi voinut olla myös paikalla täällä, koska kyllä saamen kielten turvaaminen on meille aivan äärimmäisen tärkeä kysymys alkuperäiskansan mahdollisuuksista ja selviämisestä ja ylipäänsä elämisen edellytyksistä.

Etenkin kaikki oppimateriaaleihin liittyvät asiat ovat vielä erittäin vaikeissa ja vanha-kantaisissa muoteissa. Meidän pitäisi paljon enemmän pystyä hyödyntämään sähköisiä oppimisen menetelmiä, ja sitä kautta niitä pystyttäisiin myös tuomaan vahvemmin saamelaisalueen ulkopuolella asuville saamelaisille.

Sitten on kuitenkin myös sellainen asia, että tuolla saamelaisalueella me käymme kansainvälisessä maailmassa kilpaa hyvistä osaajista, ja voitte vain arvata, miten saamenkielentaitoiset suomalaiset saamelaiset hakeutuvat Norjan puolelle töihin, kun palkat ovat kovempia ja parempia. Tälle meidän pitäisi kyllä pystyä tekemään jotain, että saamme säilytettyä myös siellä saamelaisten kotiseutualueella ihmisiä ja osaajia. Se näkyy kyllä esimerkiksi vaikka mielenterveyspalveluissa ja tietyissä spesifeissä palveluissa. On tärkeää, että SámiSosterin rahoitusta on tehty pitkään, mutta se ei vielä yksistään riitä, vaan keinot pitää olla suuremmat, ja siksi oli hienoa, että hallitus viime vuoden budjetissa [Puhemies: Aika!] sai kaksi kielipesää lisää, Nuorgamiin ja Vuotsoon.

17.29 Mikaela Nylander r: Arvoisa puhemies, värderade talman! Minun mielestäni edustaja Elo tässä kiinnitti huomiota tärkeään asiaan: miksi suomenkieliset eivät opi ruotsia, vaikka saavat lukeakin sitä koulussa? Minun mielestäni hallitus on tehnyt hyvää työtä siinä mielessä, että hallitus on aikaistanut kieltenopetusta eri kunnissa, projektikunnissa. Minä luulen aidosti, että tämä on oikea tie edetä: aikaistetaan, tutustutaan eri kieliin laulun ja leikin kautta.

Sitten minä olen myös erittäin tyytyväinen siihen, että ollaan otettu ensimmäisiä askelia kohti kansalliskielistrategiaa, ja tämä olisi äärimmäisen tärkeätä, koska siihen tulisi sisällyttää kaikki nämä eri toimenpiteet, mitä voidaan tehdä, jotta uskalletaan puhua enemmän.

Pöytäkirja PTK 7/2018 vp

Ja sitten haluaisin myös muistuttaa siitä, että suomenruotsalainen viittomakieli on uhanalainen kieli YK:n standardien mukaan. Meillä ei ole ollut suomenruotsalaisille viittomakielisille lapsille koulua Suomessa 30 vuoteen. Elikkä jos haluat käydä viittomakielellä koulua, lapsi joutuu muuttamaan Ruotsiin, eikä suomenruotsalaisen viittomakielen tulkkeja ole koulutettu 30 vuoteen. Nyt ollaan otettu ensimmäisiä askelia siihenkin suuntaan, mutta tässä on todella paljon tekemistä, jotta voidaan pelastaa suomenruotsalainen viittomakieli.

17.31 Simon Elo sin: Arvoisa puhemies! Otan vielä esille englannin aseman hallinnon kielenä.

Hypo, Palvelualojen ammattiliitto, Rakennusteollisuus, Rakennustietosäätiö, SAK ja Sitra ovat tehneet selvityksen Helsingin seudun kansainvälisen kilpailukyvyyn vahvistamisesta, ja siinä esitetään, että englannin kielestä tehtäisiin metropolialueella virallinen ja helpokäyttöinen hallintokieli. Kotikaupungissani Espoossa valtuusto tästä päättikin, ja itsekin äänestin sen puolesta, että kaupungin strategiassa näin toimitaan. Meidän kaltaisessa kaupungissa se on hyvin ymmärrettävää, kun ajattelee, että on paljon kansainvälisiä asukkaita ja suuria yrityksiä, joilla on paljon kansainvälistä kauppaa ja vientiä. Mutta se, mikä tässä toisaalta minua huolestuttaa, on se, että tämä mahdollisuus käyttää englantia heikentää kyllä nähdäkseni pidemmällä tähtäimellä halua opetella näitä meidän kansalliskieliä. Ja sitten pitäisi pohtia myös sitä, missä ajassa henkilöstöltä, nimenomaan vieraskieliseltä henkilöstöltä, voisi toivoa sen suomen tai ruotsin kielen oppimista ja miten sitä voitaisiin tukea. Eli kyllä pidemmän päälle kuitenkin, jos tässä maassa asuu pidempään, pitäisi kansalliskieliäkin oppia. Tässä on hyvät puolensa, mutta kun ajattelee tosiaan tätä kieliasemaa, meidän kansalliskieliä, niin olisin tässä suhteessa myös varovainen.

Eli mennään kyllä eteenpäin, edistyksen jarruna ei tässä kannata olla. Englannin kielelläkin on oma merkityksensä ja asemansa kansainvälisessä kaupassa ja kansainvälisyydessä, mutta pidetään myös huolta pienenä maana ja pienenä kansakuntana suomen ja ruotsin kielten, meidän kansalliskielten, vahvasta asemasta.

17.33 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Toivoisin myös, että kiinnitetäisiin enemmän huomiota digitaalisen ympäristön esteettömyyteen ja saavutettavuuteen. Siitä kyllä mainitaan täällä. Mutta digitaalisten palveluiden kehittämisessä tulee myöskin esille se sama asenne monessa paikassa, eli olen kuullut, että viittomakieltähän ei tarvita, kun siellä on se teksti suomeksi. Hyvin harvassa paikassa ovat edes tärkeimmät asiat niissä digitaalisissa ympäristöissä myöskin viittomakielisenä, vaikka se olisi kyllä sitä yhdenvertaisuutta. Meidän kaikki kuurot eivät esimerkiksi hallitse suomen kieltä kunnolla, ja se viittomakieli olisi heille aivan ehdoton.

Digitaalisissa palveluissa tulisi entistä enemmän käyttää myöskin selkokieltä, koska se olisi kyllä hyvä meille kaikille. Kannattaisi jokaisen meidän käydä joskus lukemassa esimerkiksi Kelan ohjeita tai mitä tahansa virallisia ohjeita. Minä väittäisin, että tässä salissa olevillekin voisi olla hiukan vaikea ymmärtää ensimmäisellä lukemalla kaikkea.

17.34 Olli-Poika Parviainen vihr: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Mäkisalo-Ropponen vei sanat suustani. Kiinnittäisin myös huomiota siihen, että digitalisaation avulla me voimme lisätä kielellisiä oikeuksia Suomessa varsin helposti ja kustannustehokkaasti, mutta työtä on tehtävänä aika paljon. Esimerkiksi tämän selvityksen mukaan ruotsinkieli-

Pöytäkirja PTK 7/2018 vp

sistä ihmisistä vain 5 prosenttia koki, että he voivat asioida valtion verkkopalveluissa omalla äidinkielellään. Se kertoo jostakin, jos luku on näin häviävän pieni.

Ylipäätään, kun puhumme digitaalisten palveluiden tekemisestä, korostaisin myös selkokieliisyyttä, joka palvelisi paitsi lukemaan opettelevia myös maahanmuuttajia, senioriväestöä ja koko väestöä niin, että me saisimme palvelumme mahdollisimman ytimekkäästi ja selkeästi ja tietoa olisi aidosti kaikkien saatavilla. Tähän edustaja Mäkisalo-Ropponenkin viittasi. Olisikin järkevää, että standardeja, joilla me standardoimme esimerkiksi julkisten verkkopalvelujen sisältöä, kehitettäisiin niin, että niiden esteettömyys laajasti ymmärtäen huomioitaisiin nykyistä paremmin. Esteettömyys ei ole pelkkää tekniikkaa ja teknologiaa, vaan se on myös sitä, että kieli, jota me tuotamme ja teemme, on mahdollisimman selkeää ja ymmärrettävää, ja tässä olisi mielestäni varsin paljon tehtävää.

Puhemies Paula Risikko: Ja ministeri Häkkänen vastaa, enintään 3 minuuttia, kiitos.

17.35 Oikeusministeri Antti Häkkänen: Kiitos, puhemies! Kiitoksia hyvästä keskustelusta. Tässä tuli useita eri näkökulmia tähän kielikertomukseen, huomioita, joita varmasti täytyy vielä jatkojalostaa ja käydä valiokunnissa täsmällisemmin läpi.

Ensinnäkin tämä kieli-ilmapiiiri isona kysymyksenä on varmasti sellainen, joka koskettaa Suomea aika laaja-alaisestikin. Kun pyritään kansainvälistymään, ottamaan ihmisiä tänne töihin tai muilla perusteilla, niin täytyy saada positiivisemmaksi tämä ilmapiiiri yli-päättään vieraita ihmisiä kohtaan.

Yksi isoimpia huolenaiheita tietysti liittyy siihen, että Suomi kilpailee myös kansainvälisistä korkean luokan osaajista. Mitä enemmän talous muuttuu innovaatiovetoiseksi, sitä enemmän tarvitaan juuri niitä kovan luokan kärkiosaajia, ja heillä taas on hyvin korkeat standardit ja kriteerit, minkälaiseen ympäristöön he vaikkapa perheensä tuovat. Tämä on nyt ilmentynyt maailmalla erilaisissa foorumeissa pieneksi haasteeksi useissa maissa, ei pelkästään Suomessa, mutta meillä pitää olla houkutteleva ympäristö varsinkin pääkaupunkiseudulla siinä, että täällä suhtaudutaan vieraalta kielialueelta tuleviin ihmisiin mahdollisimman lämpöisesti ja lämpimästi.

Suomen kielen opetus ja tutkimus yliopistoissa. Seuraava kielikertomus muistaakseni käsittelee opetussektoria, ja tästä aiheesta ovat useat tutkijat lähestyneet minua, kun olen vieraillut yliopistoissa. Meidän täytyy tietysti kansainvälistää meidän tiedekenttäämme, mutta sitten pitää olla tarkkana myös siinä, ettei esimerkiksi teetetä turhaa lisätyötä niin, että tehdään asioita englanniksi pelkästään englannin kielen takia, koska pääfunktion pitää olla siinä tutkimuksen ja tieteen tekemisessä. Toisaalta on myös niitä piirteitä, joissa puhtaasti kansallista tutkimusta ja tiedettä, jolla ei ole voimakasta kansallista rajapintaa, myös tehdään englannin kielellä. Muun muassa oikeustieteessä on tällaista hyvin paljon meidän kansalliseen oikeusjärjestelmäämme liittyvää.

Täältä tuli hyviä huomioita selkokielisten palveluiden lisäämisestä. Tästä oikeusministeriö on samaa mieltä. Näitä täytyy jatkossa entistä enemmän, varmastikin kaikelle kansalle, tarjota enemmän, myös varmasti kansanedustajille sellaista enemmän.

Kuurojen vanhempien, kuulevien lasten oikeus viittomakieleen: nyt täytyy sanoa, että ministerillä on tässä puutetta tietotaidossa, mutta toimitan tiedon siitä, mitkä ovat nykytilan ongelmat ja mikä on lainsäädännön tila, [Puhemies: Aika!] ja katsotaan sitä sitten myöhemmin. Kiitos teille keskustelusta.

Pöytäkirja PTK 7/2018 vp

Loppuun haluan vielä mainita sen, että tuomioistuinlaitoksen tuoreessa ratkaisussa, joka käsiteltiin tiistaina, keskitimme tosiaan hyvin pitkälti kielellisin perustein Turkuun myös Hämeenlinnan ja sen hovioikeuspiirin asiat juuri sen takia, että ruotsin kielen asema [Puhemies: Aika!] ei vaarannu niissä ratkaisuissa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin perustuslakivaliokuntaan.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eräiden polttoaineiden elinkaarenaikaisten kasvi-huonekaasupäästöjen vähentämisestä ja biopolttopaineista ja bionesteistä annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 184/2017 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 2/2018 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 184/2017 vp sisältyvien 1.-2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

6. Lakialoite laiksi työ sopimuslain 3 luvun muuttamisesta

Lakialoite LA 90/2017 vp Saara-Sofia Sirén kok ym.

Lähetekeskustelu

Puhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.

Keskustelu

17.40 Saara-Sofia Sirén kok (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lähetekeskustelussa oleva lakialoitteeni työ sopimuslain 3 luvun muuttamiseksi koskee työ sopimuksessa esiintyvien kilpailukieltosopimusten rajoittamista. Tämä asia voi kuulostaa hieman tekniseltä, mutta ajatus on itse asiassa hyvin yksinkertainen. Tarkoituksena on työvoiman liikkuvuuden parantaminen ja työmarkkinoiden parempi toimivuus.

Kilpailukieltosopimuksilla voidaan siis rajoittaa työntekijän oikeutta tehdä työ sopimus työsuhteen päättymisen jälkeen sellaisen työnantajan kanssa, joka katsotaan kilpailijaksi. Kilpailukieltojen käyttö työ sopimuksissa on viime vuosina yleistynyt kovasti — niin kovasti, että Suomen Ekonomien mukaan nyt jo joka toisen asiantuntija- tai esimiestehtäviin työllistyvän työ sopimukseen tehdään kilpailukieltoklausuuli.

Syynä kilpailukieltojen yleisyyteen ja niiden määrän nopeaan kasvuun lienee se, että työnantajilla ei tällä hetkellä ole mitään riskiä lisätä kilpailukieltopykäliä vaikka ihan kaikkiin työ sopimuksiin, sillä ehdon lisäämisestä ei nykyisellään koidu työnantajalle mitään velvoitteita. Työnantajilla ei siis ole minkään näköistä motivaatiota arvioida, milloin nämä kilpailukieltosopimukset aidosti ovat tarpeellisia. Lakimuutoksen tavoitteena onkin ohjata työnantajia käyttämään harkintaa siinä, milloin kilpailukiellolle aidosti löytyy ne perus-

Pöytäkirja PTK 7/2018 vp

teet, joita laissa edellytetään. Lisäksi lakimuutos antaisi työnantajalle oikeuden vapauttaa työntekijä yksipuolisesti solmitusta kilpailukieltosopimuksesta, jos se osoittautuu tarpeettomaksi sen tekemisen jälkeen. Lakimuutoksessa ehdotan, että työnantajalle tulisi korvausvelvoite tilanteissa, joissa kilpailukiello toteutuu.

Arvoisa puhemies! Esittämäni lakimuutoksen yksi tärkeimmistä perusteluista on se, että työvoiman vapaata liikkuvuutta ja työmarkkinoiden toimivuutta tulisi parantaa. Suomessa on nyt jo muutoinkin erittäin jäykät työmarkkinat, ja turhat kilpailukiellot jäykistävät niitä entisestään. Kansainvälisissä tutkimuksissa on päätelty, että kilpailukiellot aiheuttavat markkinoilla enemmän haittaa kuin hyötyä, vaikka niillä kiistatta hyötyjäkin olisi. Kilpailukieltosopimusten rajoittaminen lisäisi työvoiman liikkuvuutta, työvoiman vapaata liikkuvuutta työmarkkinoilla. Osaavan työvoiman liikkuvuus toisi monenlaisia hyötyjä mukaan. On koko yhteiskunnan etu, että työmarkkinat toimivat jouhevasti.

Toinen tärkeä näkökulma kilpailukieltosopimusten rajoittamiseen on pelisääntöjen selkeyttäminen karsimalla turhia rajoituksia ja päällekkäisyyksiä. Joissakin työsopimuksissa kilpailukiellot ovat ilman muuta täysin perusteltuja, eikä lakialoitteeni tarkoituksena ole kieltää kilpailukiellojen käyttöä. Tavoitteena on yksinkertaisesti, että työnantaja käyttäisi harkintaa kilpailukiellojen asettamisessa, jolloin tavoitteena on vähentää turhien kilpailukiellojen käyttöä.

Laki ei nykymuotoisena määrittele riittävän selkeästi sitä, milloin riittävät perusteet kilpailukiellolle täyttyvät. Sellaisetkin kilpailukieltosopimukset, jotka lopulta eri oikeusasteissa mitätöityvät, jähmettävät työmarkkinoita aivan turhaan. On paljon kokemuksia siitä, miten työntekijät eivät sanktioiden pelossa uskalla hakeutua omaa alaansa tai omaa osaamistaan vastaaviin töihin ja edetä urallaan. Tällöin meidän osaaminen ei ole parhaassa mahdollisessa käytössä.

Koska työnantajalle ei koidu kilpailukiellon lisäämisestä työsopimukseen mitään velvoitteita, ei työnantajalla ole oikein mitään syytä tai motivaatiota käyttää harkintaa niiden soveltamisessa. Kilpailukielloista onkin joillakin aloilla tullut lähes automaatio työsopimuksissa. Etenkin juuri asiantuntija- ja esimiestehtävissä työsopimuksissa on lähes vakiona kilpailukieltosopimuspykälä kaikissa työsopimuksissa ilman, että on tehty tehtäväkohtaista arviointia, mikä taas olisi lain tarkoitus. Pelisääntöjen tarkistamisen puolesta puhuisi myös se, että tällä hetkellä kilpailukieltosopimuksessa sekä rajoitteet että sanktiot tulevat kokonaan työntekijälle, eli työntekijä, joka on työsopimusta tehdessä neuvotteluasemaltaan jo muutenkin heikommassa asemassa, kantaa näihin kilpailukielloihin liittyen kaikki riskit.

Arvoisa puhemies! Kilpailukieltosopimusta ei pidä sotkea salassapitosopimuksiin. Minä olen vahvasti sitä mieltä, että liikesalaisuuksien suojan pitää olla vahva. Useimmissa tapauksissa kuitenkin jo pelkästään salassapitosopimus riittäisi kattamaan liikesalaisuuden suojan tarpeen ja kilpailukieltosopimusta käytetään ikään kuin turhaan siinä päällekkäin. Tavoitteena on siis purkaa näitä päällekkäisyyksiä ja turhia kilpailukieltosopimuksia paikoissa, joissa niitä ei tarvita. Lakialoitteeni ei kuitenkaan jatkossakaan estä kilpailukiellojen käyttämistä työsopimuksissa. Se vain lisäisi harkintaa siitä, koska kilpailukieltosopimuksen tekeminen ja sen jättäminen voimaan työsuhteen jälkeen on oikeasti, aidosti, tarpeellista.

Arvoisa puhemies! Uskon, että tästä uudistuksesta hyötyisivät myös yritykset, sillä toimivat työmarkkinat ovat koko yhteiskunnan etu. Kun työvoima liikkuu vapaammin, on yritysten helpompi rekrytoida osaajia töihin. Selvitysten mukaan yrityksillä on tällä hetkel-

Pöytäkirja PTK 7/2018 vp

lä vaikeuksia löytää osaajia ja tehdä rekrytointia erityisesti juuri sellaisiin ammatteihin, joissa kilpailukieltosopimukset ovat tyypillisiä ja yleistyneet kovasti. Erityisesti pk-yritysten ja kasvuyritysten näkökulmasta on huono asia, jos tarvittavaa osaamista ei ole markkinoilla tarjolla eikä työvoima liiku.

Positiivisena voidaan nähdä tässä ehdotuksessa myös se, että tällä lakialoitteella lainsäädäntöä kehitettäisiin suuntaan, jossa yrityksiä kannustetaan huolehtimaan työntekijöiden sä hyvinvoinnista, huolehtimaan henkilöstöstään ja kilpailemaan osaajista positiivisilla keinoilla, ei negatiivisilla, rajoittavilla sopimuksilla vaan positiivisilla keinoilla. Työhyvinvoinnilla tiedetään olevan vaikutusta työn tuottavuuteen, joten myös siitä näkökulmasta katsottuna työmarkkinoilla tarvitaan enemmän kannustimia ja vähemmän rajoituksia ja sanktioita.

Arvoisa puhemies! Emme ole Suomessa yksin näiden asioiden ja pohdintojen kanssa. Kansainvälisesti vertailtuna monessa maassa on jo tehty tarpeellisia muutoksia vapaampien työmarkkinoiden suuntaan. Esimerkiksi Tanskassa ja Norjassa kilpailukieltaja koskevaa lainsäädäntöä on jo päivitetty tämän lakialoitteeni suuntaisesti. Näissä maissa lakimuutoksia perusteltiin juuri sillä, että työntekijöiden vapaa liikkuvuus tukee talouden ja työn tuottavuuden kasvua. Esimerkiksi Kaliforniassa kilpailukiellot on kokonaan kielletty, sillä niiden poistamisen ja kieltämisen on havaittu olevan hyödyllisempää ja tuovan enemmän hyötyjä kuin kilpailukieltajen käyttäminen.

Arvoisa puhemies! Tiivistettynä tämän lakialoitteeni esittämän lakimuutoksen etuja ovat toimivammat työmarkkinat, selkeämmät pelisäännöt ja turhien rajoitusten ja päällekkäisyyksien karsinta. Muutos hyödyttäisi kaikkia osapuolia: työntekijöitä, työnantajia ja koko yhteiskuntaa. Olen vakuuttunut siitä, että ehdottamallani lakimuutoksella saisimme korjattua erään työmarkkinoitamme turhaan jäykistävän epäkohdan. Muutokset kohti toimivampia markkinoita ovat mielestäni aina tervetulleita.

Olen valmis kannattamaan sellaisia esityksiä, jotka työmarkkinoita joustavoittavat, ja tämä on yksi sellainen. Näin ajattelee moni muukin, sillä tämä lakialoitteeni on herättänyt ilahduttavan positiivista keskustelua ja huomiota mediassa ja kiinnostusta myös yli puoluerajojen täällä eduskunnassa, ja olen saanut paljon positiivista palautetta ihmisiltä, joiden arkipäivää ja työelämää nämä nykyiset kilpailukieltosopimukset koskevat ja rajoittavat.

17.50 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Tämä edustaja Sirénin lakialoite on kyllä erittäin perusteltu ja kannatettava, ja se on varsinkin kyllä jatkotyöstön arvoinen tässä talossa, ja toivoisin, että tähän valiokunta sitten omana aikanaan paneutuu.

Se ongelman ydinhän tämän aihepiirin osalta linkittyy juuri siihen, minkä edustaja Sirén tuossa hyvin kuvasi, että näistä kilpailukieltosopimuksista on tullut sellaisia, että ne tehdään kaiken varalta. Niitä ei enää niinkään tehdä sen takia, että on suora intressiristiriita mahdollisesti työnantajan ja työntekijän välillä, joka sitten lähtee ja on sellaisessa asemassa yrityksessä, että saattaa viedä jotain mukanaan, vaan ne tehdään kaiken varalta sen takia, jos jotain saattaisi sattua.

Tämä on totta kai johtanut siihen, että kun ne kaiken varalta tehdään, niin sillä on sitten myös työmarkkinoiden toimivuutta ja työntekijöiden liikkuvuutta rajoittavia piirteitä. Varmasti tänä aikana, jolloin meillä paljon puhutaan niin työvoimapulasta kuin myös siitä, että tarvittaisiin osaajia uusille paikoille, nämä kaikki kyllä haittaavat tätä meidän taloudellista kehitystä.

Pöytäkirja PTK 7/2018 vp

Kaiken kaikkiaan olisi järkevää, että tässä nyt tehtäisiin sellaisia muutoksia, joilla pääsisimme hieman terveempään kulttuuriin. Varmasti on myös niitä tilanteita, joissa kilpailukieltosopimukset ovat aivan paikallaan, mutta ehkä tällaiseen nykyisen kaltaiseen kaiken varalta niiden tekemiseen ei ole syytä, jolloin olisi hyvä, että etsisimme yhdessä keinoja, joilla voisimme tästä päästä hieman terveempään kulttuuriin. Niin kuin tuossa edustaja edellä totesi, kansainvälinen kehityskin on tässä menossa eteenpäin, joten Suomi voisi hyvin liittyä tähän kansainväliseen aaltoon mukaan ja tällä tavalla tekisimme työmarkkinoiden toimivuudesta ainakin jonkun verran parempaa, ja tämä olisi myös työntekijöiden etu.

17.52 **Saara-Sofia Sirén kok:** Arvoisa puhemies! Asia on juuri niin kuin edustaja Räsänen edellä totesi. Vielä voisin todella tarkentaa, että on tilanteita, joissa kilpailukieltosopimukset ovat erittäin perusteltuja. Esimerkiksi johtajasopimuksissa kilpailukiello on lähes poikkeuksetta, ja lähes poikkeuksetta sille on aivan hyvät ja oikeutetut perusteet, mutta nyt on yleistynyt käytäntö, jossa kilpailukieltopykälä on automaattisesti työsopimuksissa myös sellaisissa tapauksissa, joissa perusteet ovat hyvin kyseenalaisia tai niitä ei ole ollenkaan. Liike- ja ammattisalaisuudet pitää ilman muuta turvata, mutta näitä intressejä on mahdollisuus turvata ja suojata muilla keinoilla, ei kilpailukieltopykälillä.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi konsulipalvelulain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 168/2017 vp

Valiokunnan mietintö UaVM 1/2018 vp

Mietinnön pöydällepano

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

8. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on perjantaina 16.2.2018 klo 13.00. Täysistunto lopetettiin klo 17.54.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen